

Kalastuksen olosuhdekatsaus 2024

Kaija Saarni, Jari Niukko, Hannu Harjunpää,
Matti Kylmäaho, Roope Lehmonen,
Esa Lehtonen ja Ronja Routa

Rahoitus

Kalastuksen olosuhdekatsauksen laatiminen on rahoitettu osittain Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) avustuksella. Katsaus tuottaa tietoa EMKVR:n Suomen toimintaohjelman arviointia ja ennakointia varten.

Sisältö

Saaliit (s. 4-11) ➡

Silakka- ja kilohailisaaliit laskivat, muu saalis nousi
Pohjanlahden kiintiötä jäi käyttämättä 7,5 miljoonaa kiloa
Rannikkokalastuksen saalissa ja arvossa nousua
Kalastajien määrä merialueella pienenee
Silakan hinta nousi selvästi, monella lajilla pientä laskua
Sisävesien kalansaalis noin 5 miljoonaa kiloa
Sisävesillä kalasti noin 1240 kalastajaa

Sääolosuhteet (s.12-17) ➡

Kylmä tammikuu, lämmin kesä ja syksy
Pohjoisessa pitkään jäätä
Jääpäiviä oli keskimääräistä enemmän
Vedet oli lämpimiä
Loppuvuosi hyvin tuulista

Kalastajien näkemyksiä (s.18-19) ➡

Henkilökohtaiset vastaukset

Luonnonolosuhteiden vaikutus (s.20-29) ➡

Kova talvi vaikeutti silakan troolikalastusta
Kevään helteet lämmitti merivedet
Vesi säilyi pitkään lämpimänä sisävesillä
Lämmin merivesi lyhensi rannikon kalastuskautta
Lämmin syksy vaikeutti pyyntiä
Rannikolla lohikalat heikentyneet ja kuha vahvistuu
Lämpenevät vedet heikentävät sisäveden muikkukantoja
Rannikkokalastuksen merimetso-ongelmat lisääntyneet
Merimetsoja havaittu sisämaan kalastusalueilla

Taloudelliset tekijät (s. 30-38) ➡

Silakan parantunut laatu vahvisti hintoja
Kuhan hinta laski rannikolla
Kalan kysyntä vähän heikkeni rannikkokalastuksessa
Useimpien lajien hinnat laskivat sisävesikalastuksessa
Särkikalojen heikot markkinat sisävesikalastuksen kiusana
Rannikkokalastuksen kustannukset nousseet
Rannikolla investoitiin pyydyksiin ja työtapoihin
Sisävesikalastuksen kustannukset nousseet

Yhteiskunnalliset tekijät (s. 39-42) ➡

Kalastuskiintiöiden vaihtelut vaikeuttavat troolikalastuksen kehittämistä
Supistuvat lohikiintiöt vaikeuttavat rannikkokalastusta
Uudet kalastusrajoitukset sisävesikalastuksen kiusana
Pyyntilupien rajoitukset hankaloittaa sisävesikalastusta

Tulevaisuuden uhat (s. 43-46) ➡

Merituulivoimat huolestuttavat troolikalastusta
Rannikkokalastusta hiertää kasvava byrokratia
EU lisää sisävesikalastuksen hallinnon taakkaa

Tulevaisuuden mahdollisuudet (s. 47-50) ➡

Troolikalastuksen mahdollisuudet liittyvät vakaampiin kalastuskiintiöihin ja tuotekehitykseen
Kalan suoramyynti vahvistaa rannikkokalastusta
Markkinatilanteen paraneminen vahvistaisi sisävesikalastusta

Terveiset päättäjille ja yhteistyökumppaneille (s. 51-53) ➡

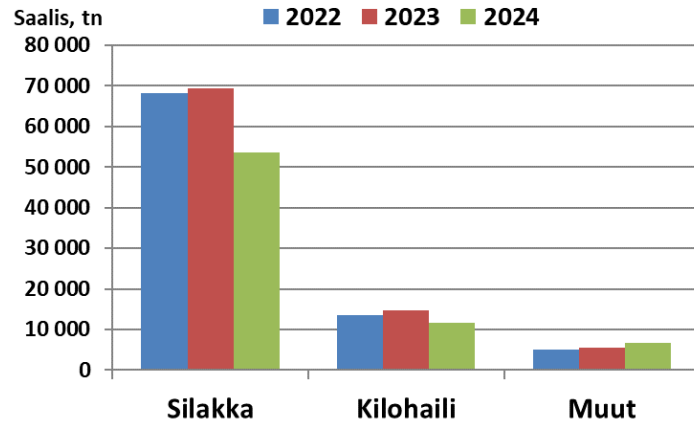
Lähteet (s. 54) ➡

Lisätietoa (s. 55) ➡

Saaliit

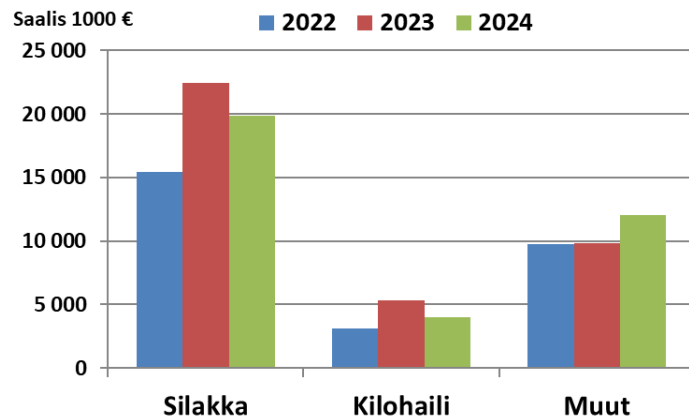

Silakka- ja kilohailisaaliit laskivat, muu saalis nousi

Merialueen kokonaissaalis oli 72 milj. kg (- 20 %)

**Silakan osuus oli 74 % (53,7 milj. kg),
kilohailin 16 % (11,7 milj. kg),
muut olivat 9 % (6,7 milj. kg).**

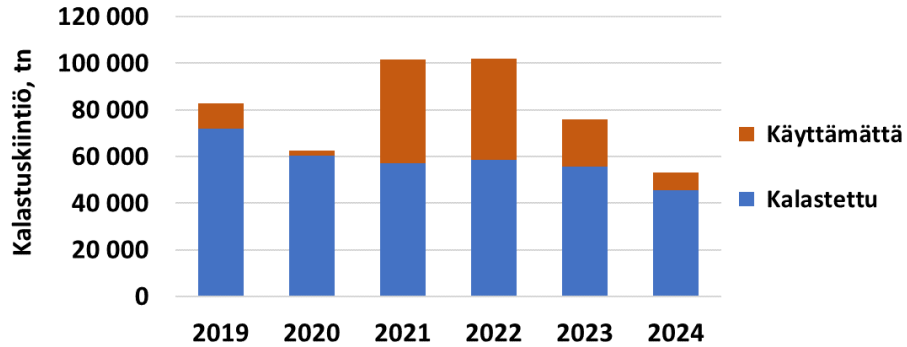

Saaliin arvo oli 36 milj. € (- 5 %)

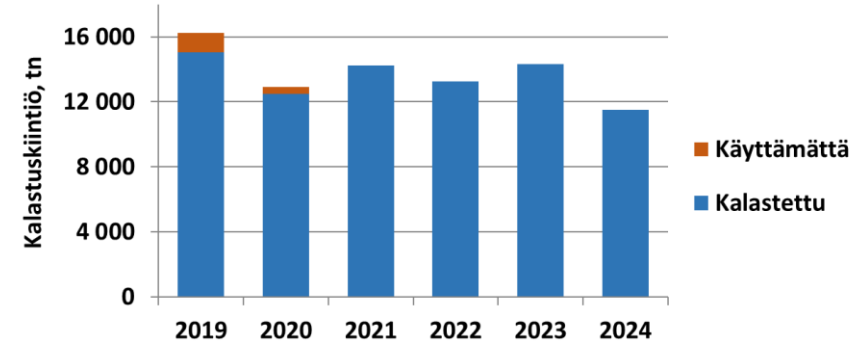
**Silakan osuus oli 55 % (19,8 milj. €)
kilohailin 11 % (4,0 milj. €),
muut olivat 34 % (12,0 milj. €).**

Pohjanlahden kiintiötä jäi käyttämättä 7,5 milj. kg

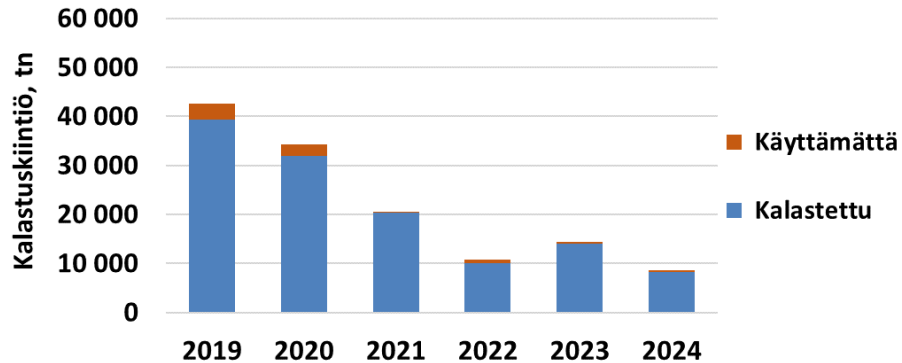
Pohjanlahden silakan kalastuksen osuus kiintiöstä

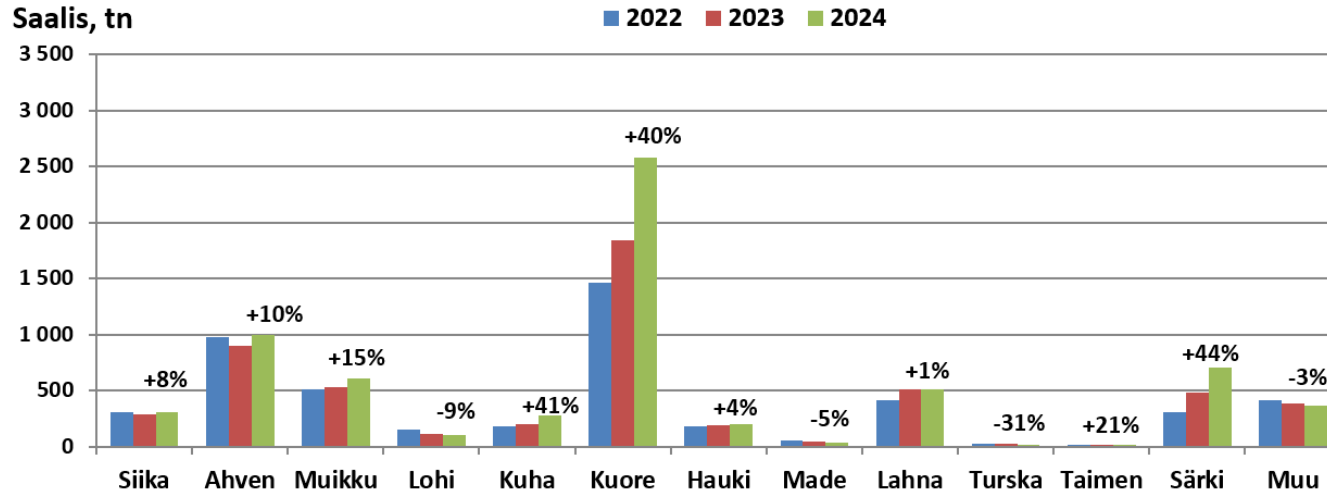
Kilohailin kalastuksen osuus kiintiöstä

Itämeren päältä, Saaristomerellä ja Suomenlahden silakan kalastuksen osuus kiintiöstä

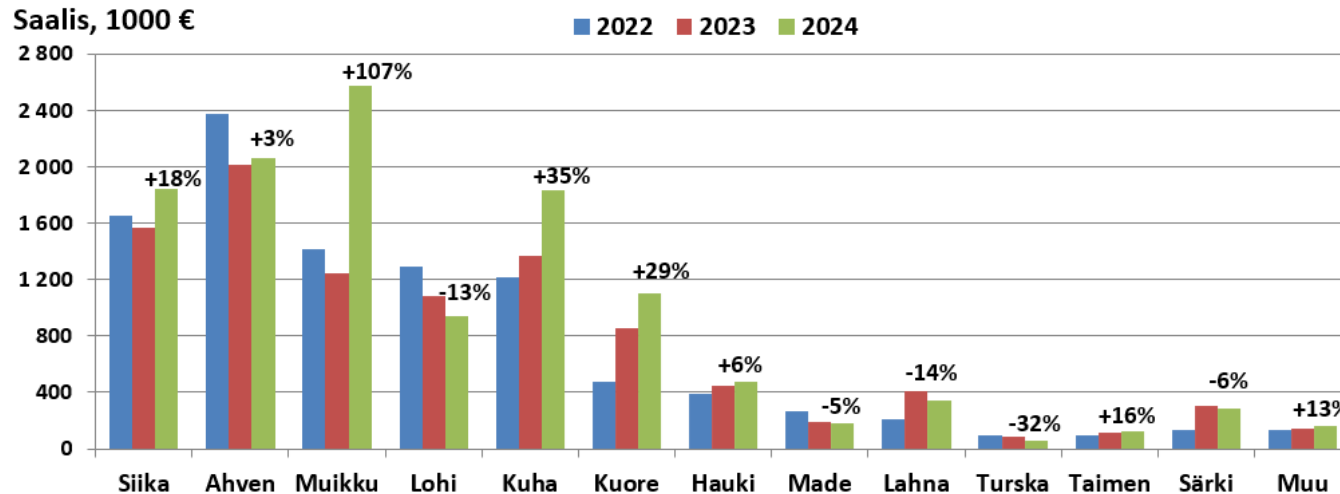

Rannikkokalastuksen saaliissa ja arvossa nousua

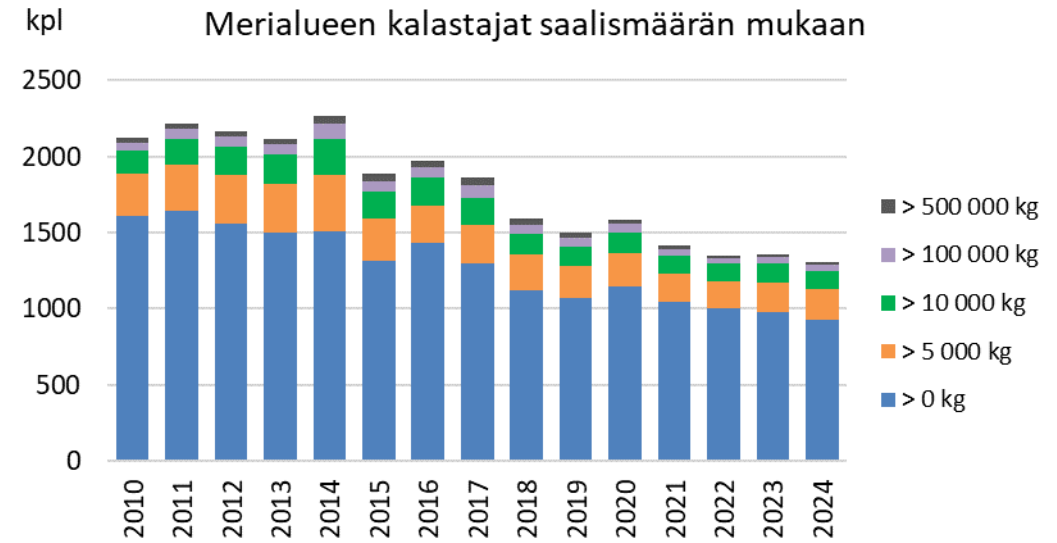
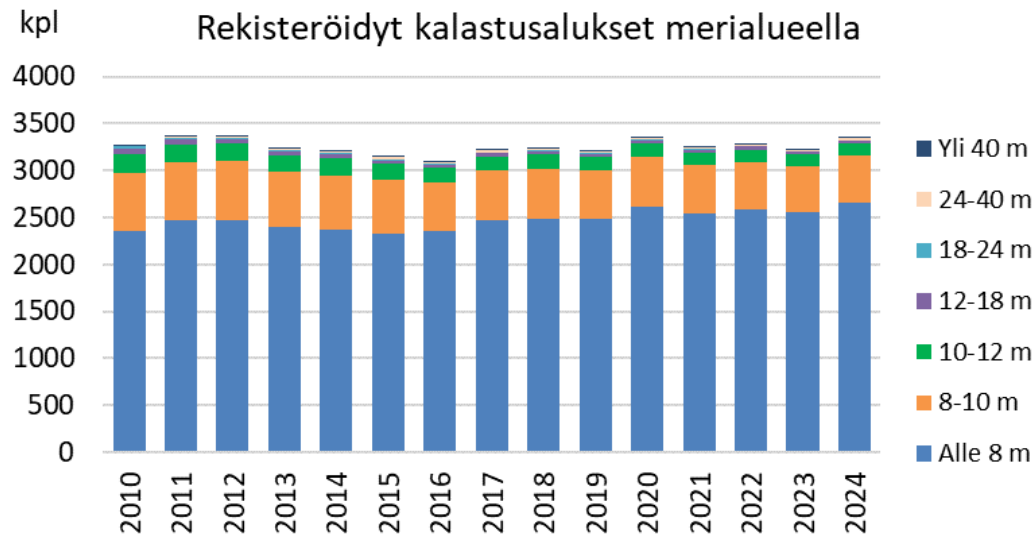
Monen lajin saaliissa nousua verrattuna vuoteen 2023. Lohisaalis oli pieni.

Saalis nousi: 5,5 milj. kg > 6,7 milj. kg. (+22 %)

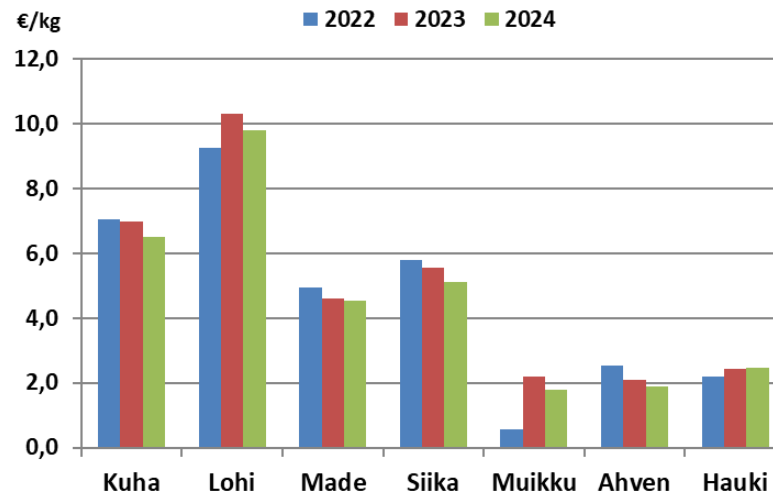
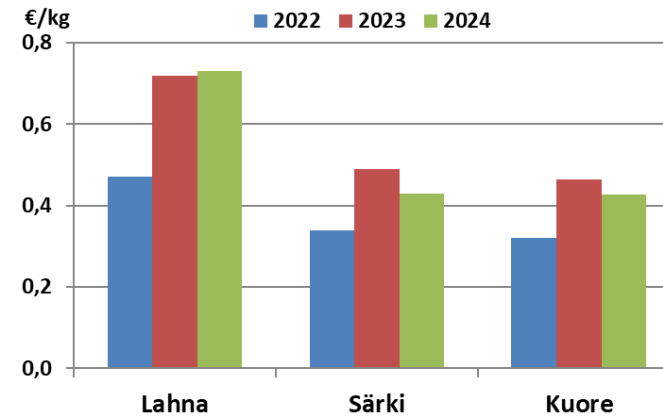
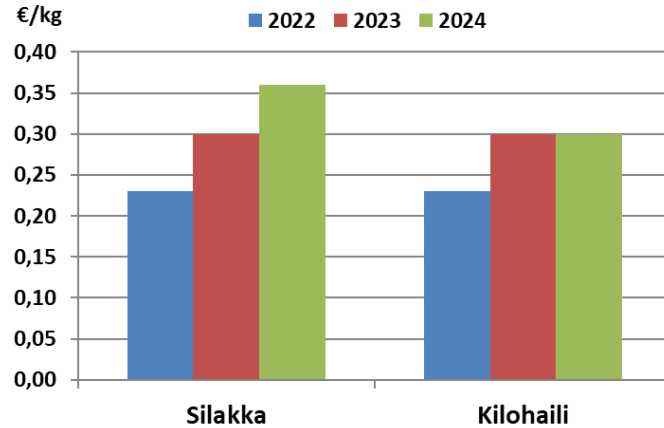

Saaliin arvo nousi 9,8 milj. € > 12 milj. €. (+22 %)

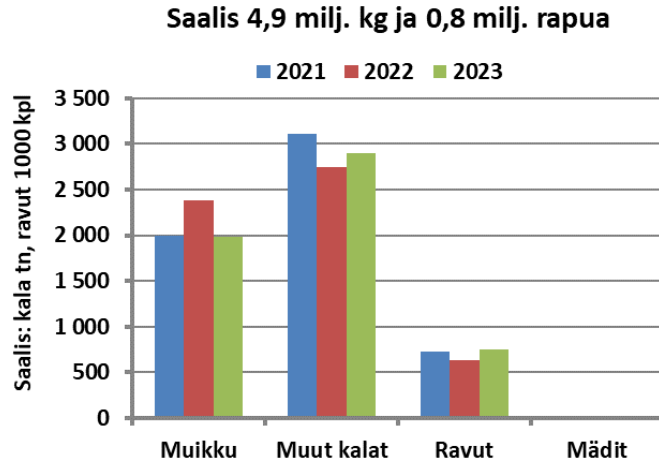
Kalastajien määrä merialueella pienenee

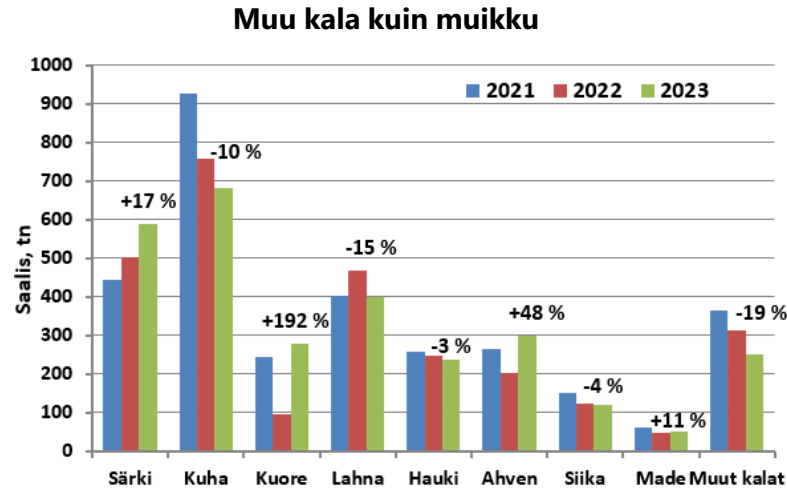
Silakan hinta nousi selvästi, monella lajilla pientä laskua

Sisävesien kalasaalis noin 5 miljoonaa kiloa

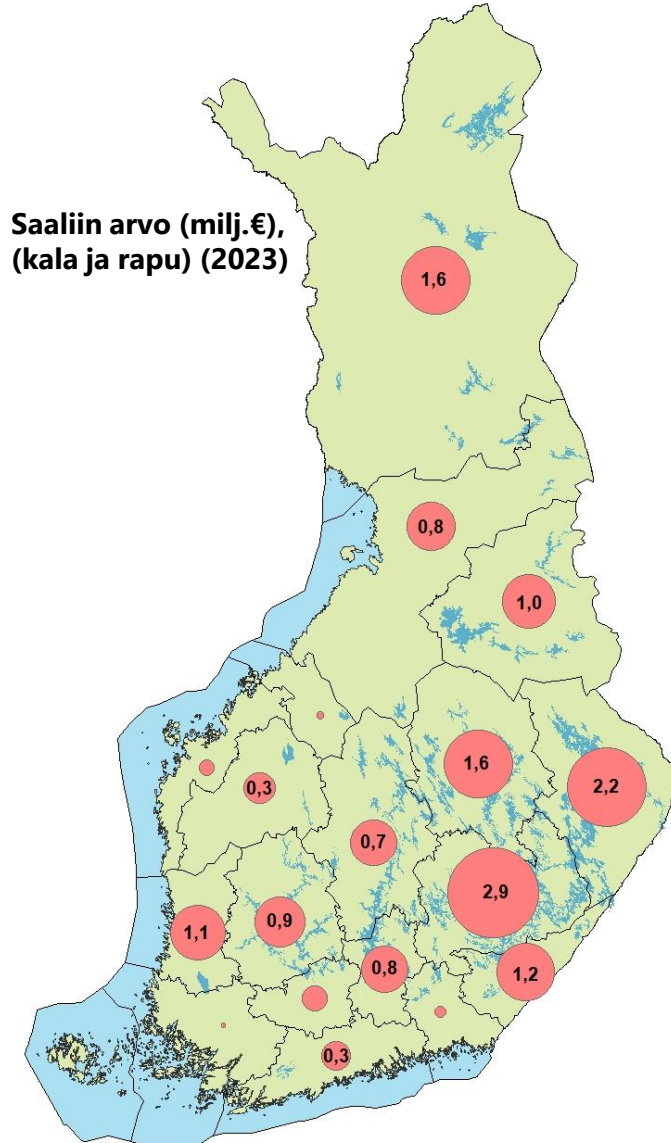

Saaliin arvo vuonna 2023 oli noin 16,1 milj. €, josta muikku 5,6 milj.€ ja kuha 4,8 milj.€.

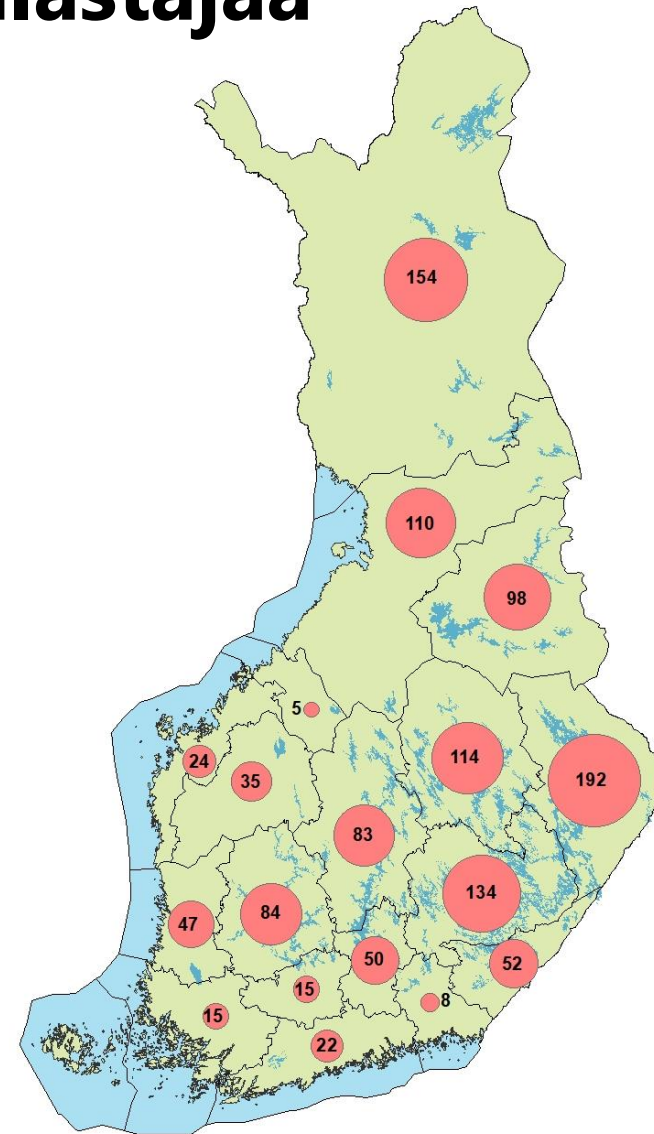
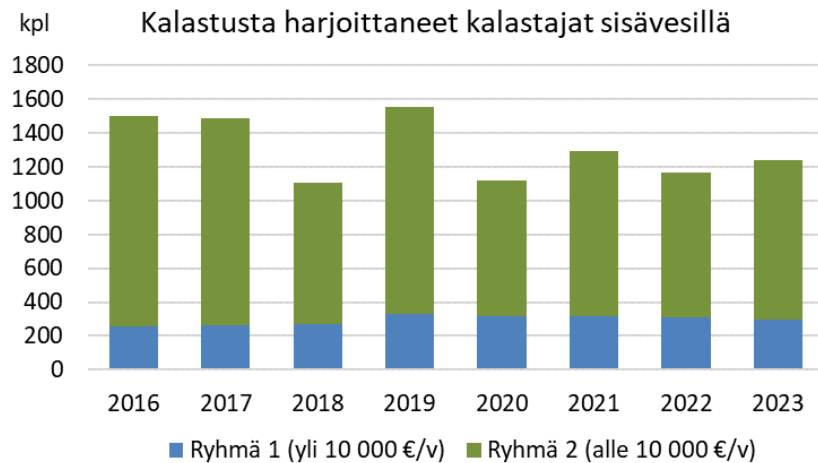

Kuhasaalis laski alle 700 tonniin, ahvensaalis noin 300 tonnia.

Saaliin arvo (milj.€), (kala ja rapu) (2023)

Sisävesillä kalasti noin 1240 kalastajaa

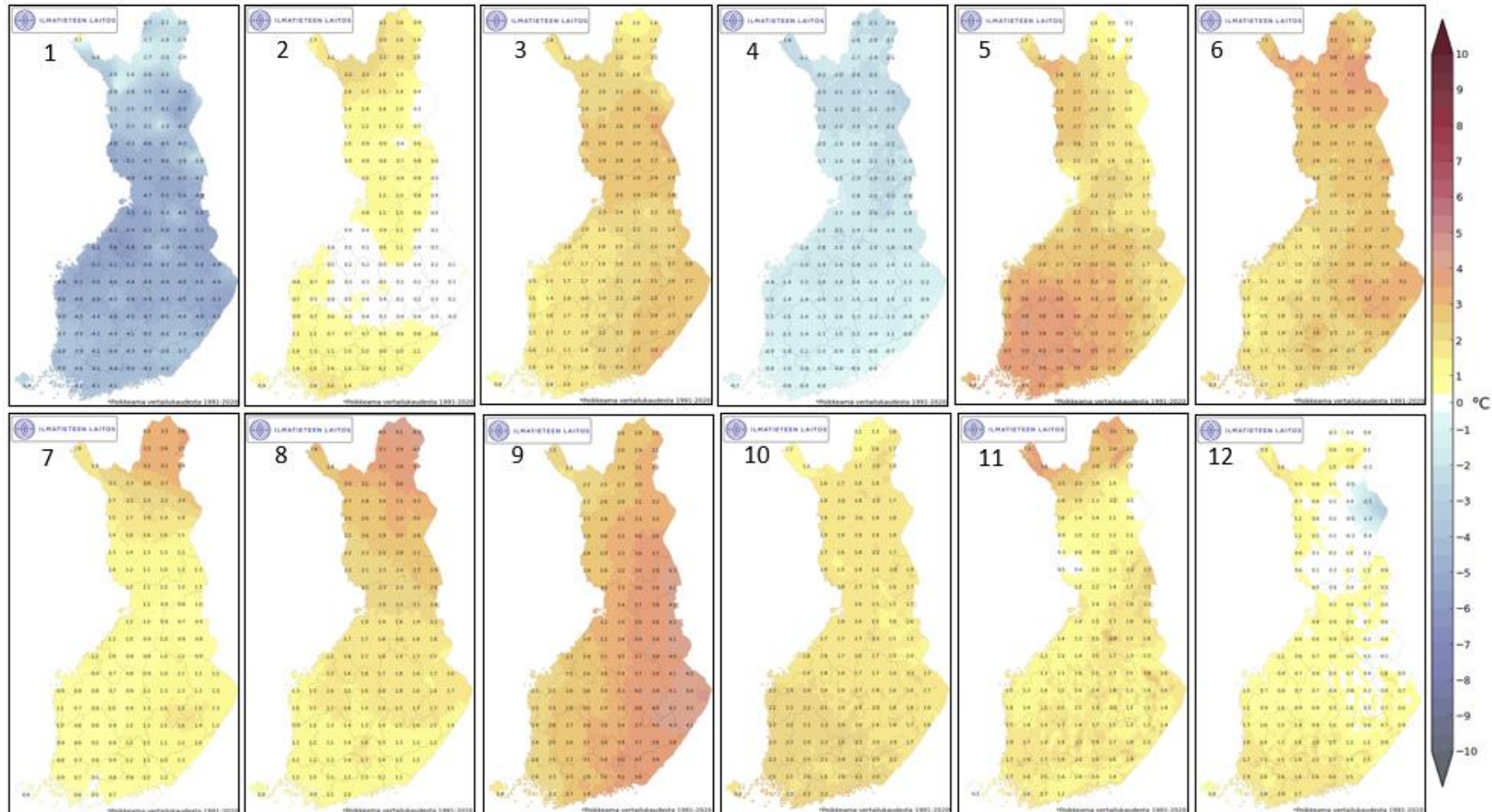

Sääolosuhteet

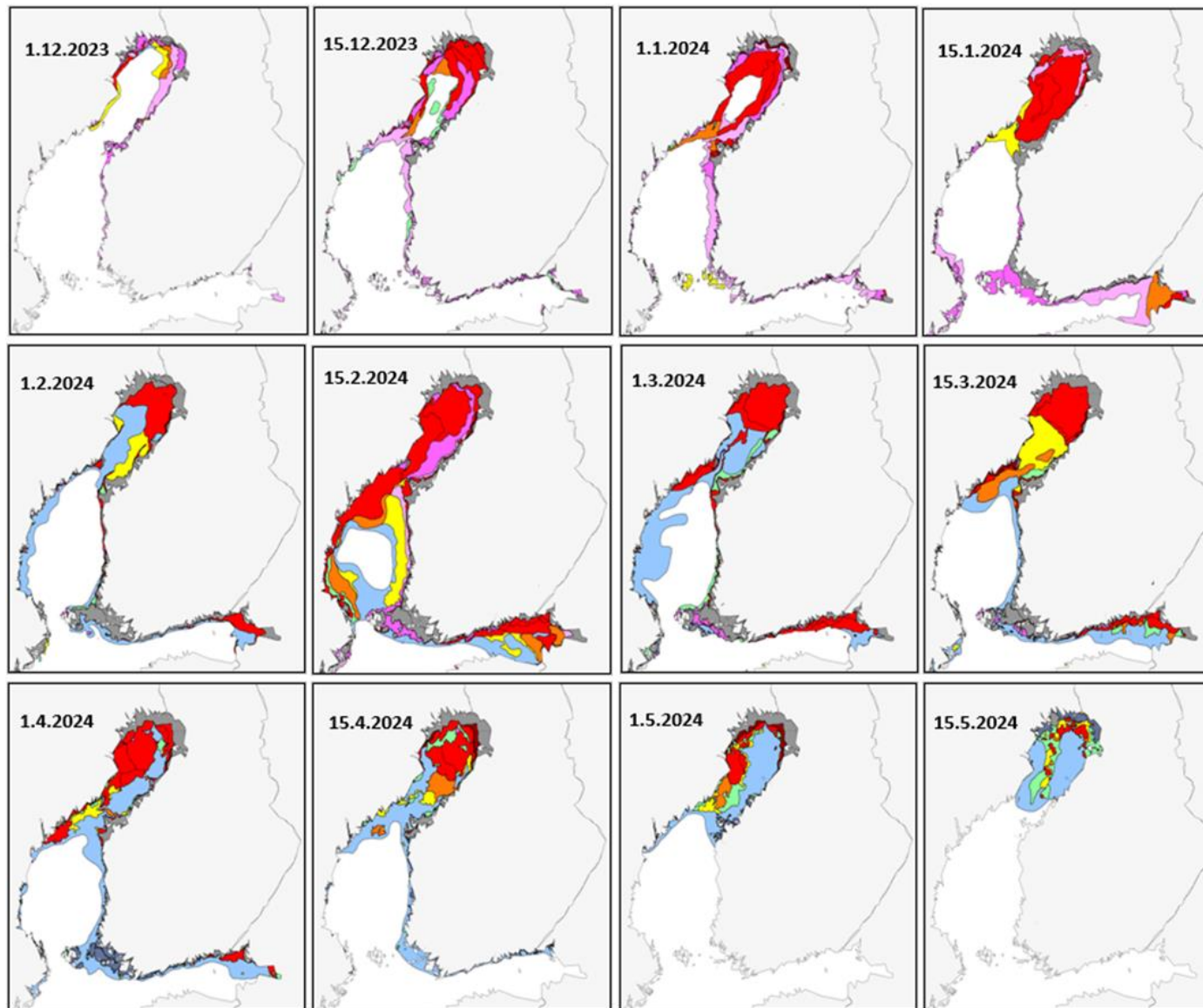
Kylmä tammikuu, lämmin kesä ja syksy

Vuoden 2024 keskilämpötilan poikkeama vertailukaudesta 1991-2020

Lähteet: Ilmatieteen laitos

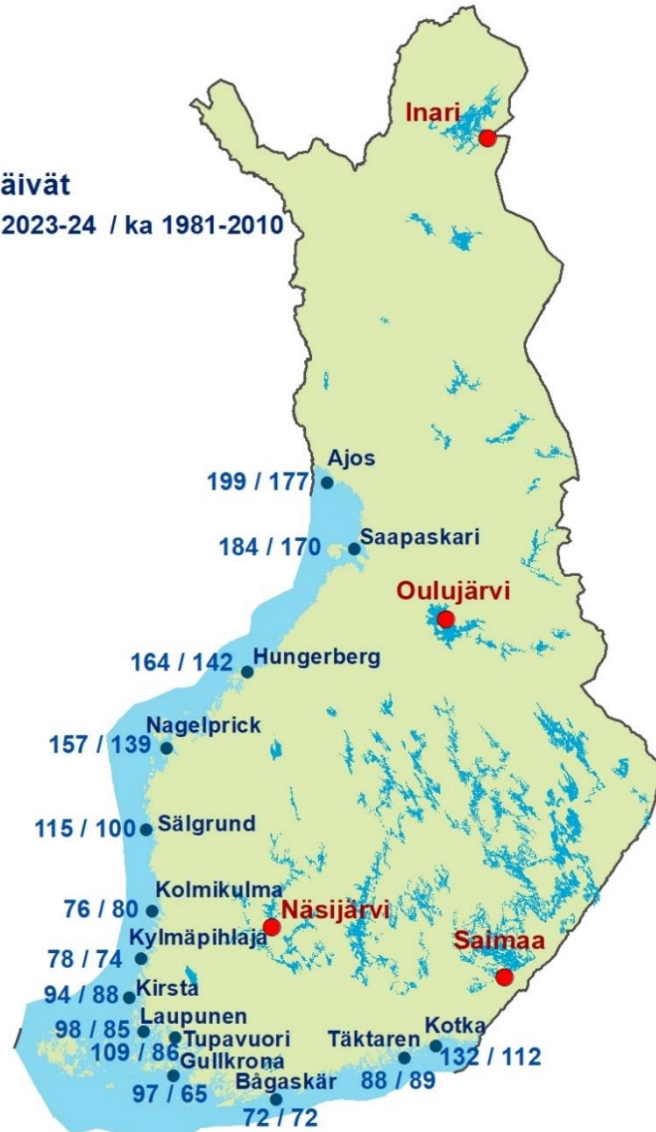
Pohjoisessa pitkään jäätä

Jääpäiviä oli keskimääräistä enemmän

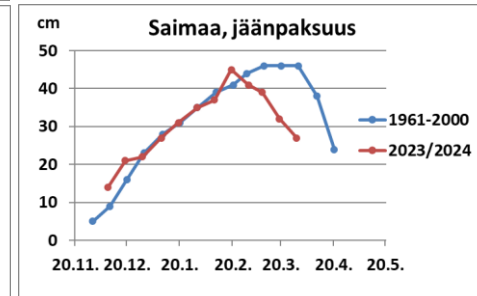
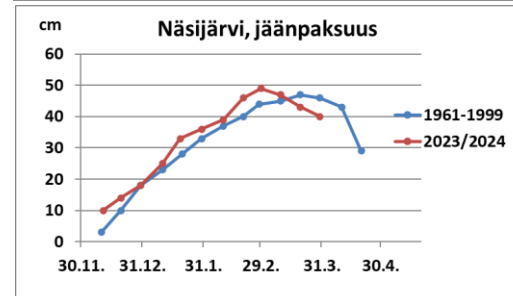
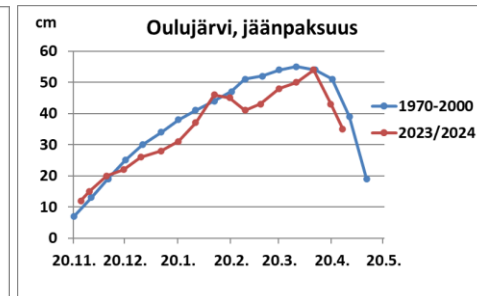
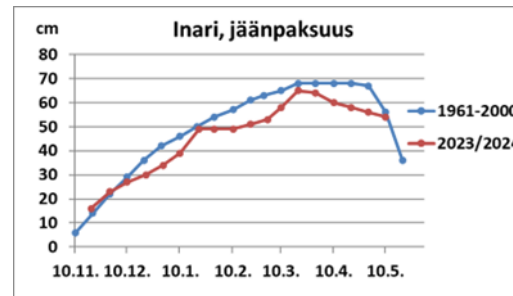
Jääpäivät

Meri: 2023-24 / ka 1981-2010

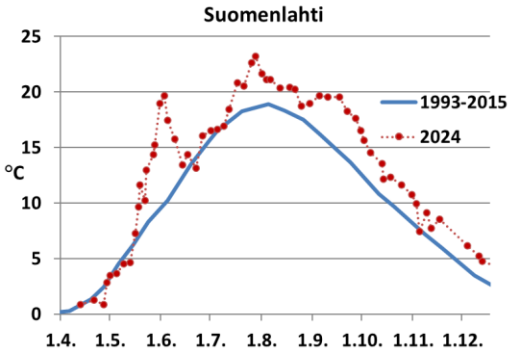
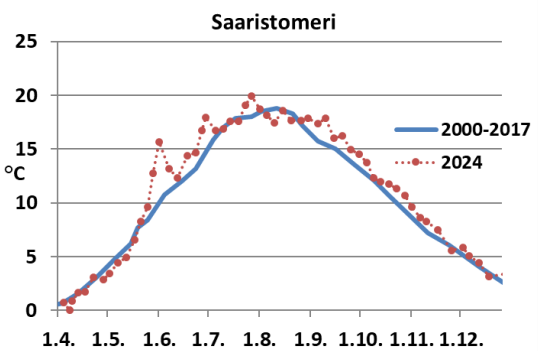
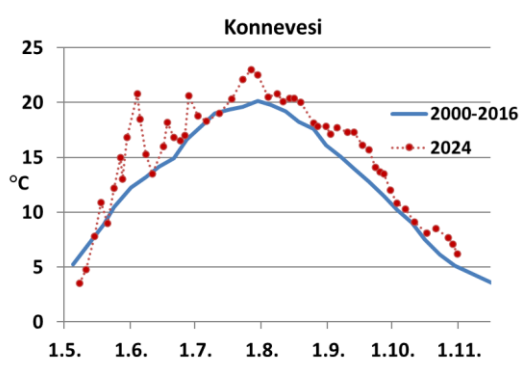
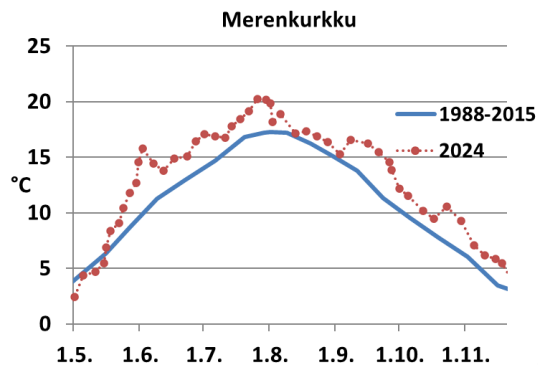
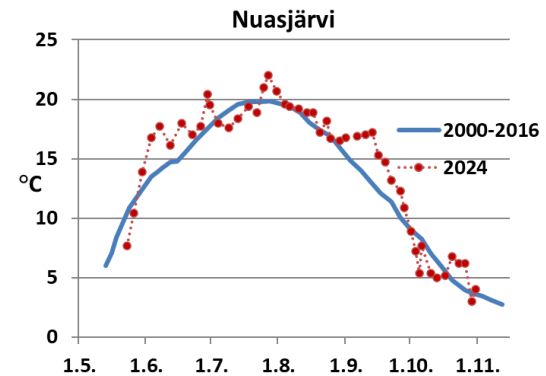
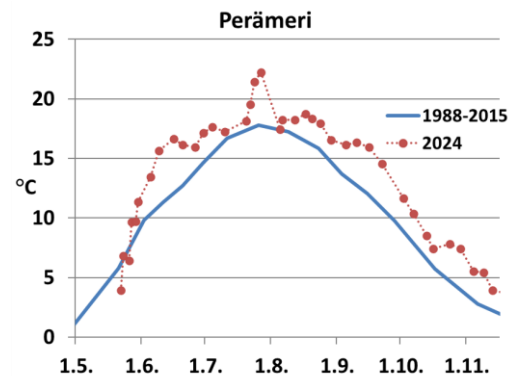
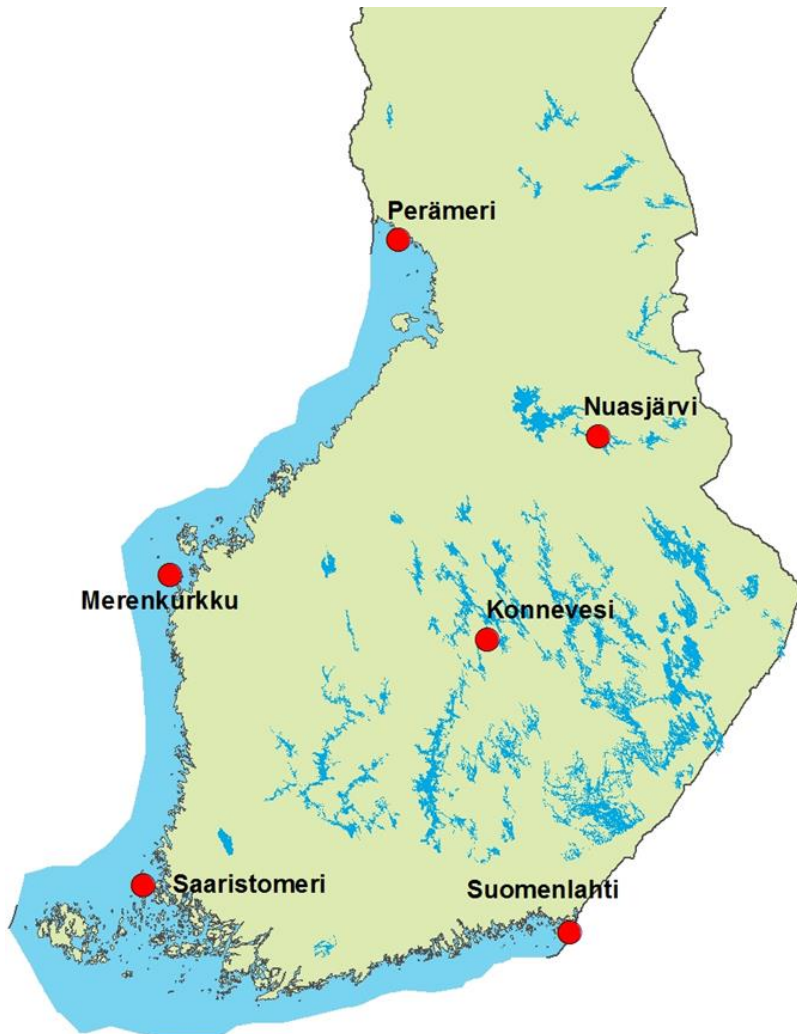
Merialue	Pysyvä jääpeite tulee		Pysyvä jääpeite päättyy		Kaikkien jääpäivien ero 2023/2024 - ka 1981-2010
	1981-2010	2023/24	1981-2010	2023/24	
Ajos	24.11.	6.11.	18.5.	8.5.	22
Saapaskari	27.11.	17.11.	14.5.	6.5.	14
Hungerberg	16.12.	30.11.	7.5.	24.4.	22
Nagelprick	13.12.	24.11.	19.4.	23.4.	18
Sälgrund	5.1.	25.12.	28.3.	2.4.	15
Kolmikulma	12.1.	3.1.	1.3.	24.3.	-4
Kylmäpihlaja	16.1.	28.12.	3.2.	24.3.	4
Kirsta	9.1.	3.1.	13.3.	2.4.	6
Laupunen	17.1.	4.1.	30.3.	5.4.	13
Tupavuori	10.1.	31.12.	10.4.	30.3.	23
Gullkrona	25.1.	8.1.	10.4.	2.4.	32
Bågaskär	21.1.	11.2.	14.3.	30.3.	0
Tägtaren	10.1.	10.2.	27.3.	3.4.	-1
Kotka, sisäsatama	28.12.	7.12.	13.4.	7.4.	20

Rannikko
ka +13 jääpäivää

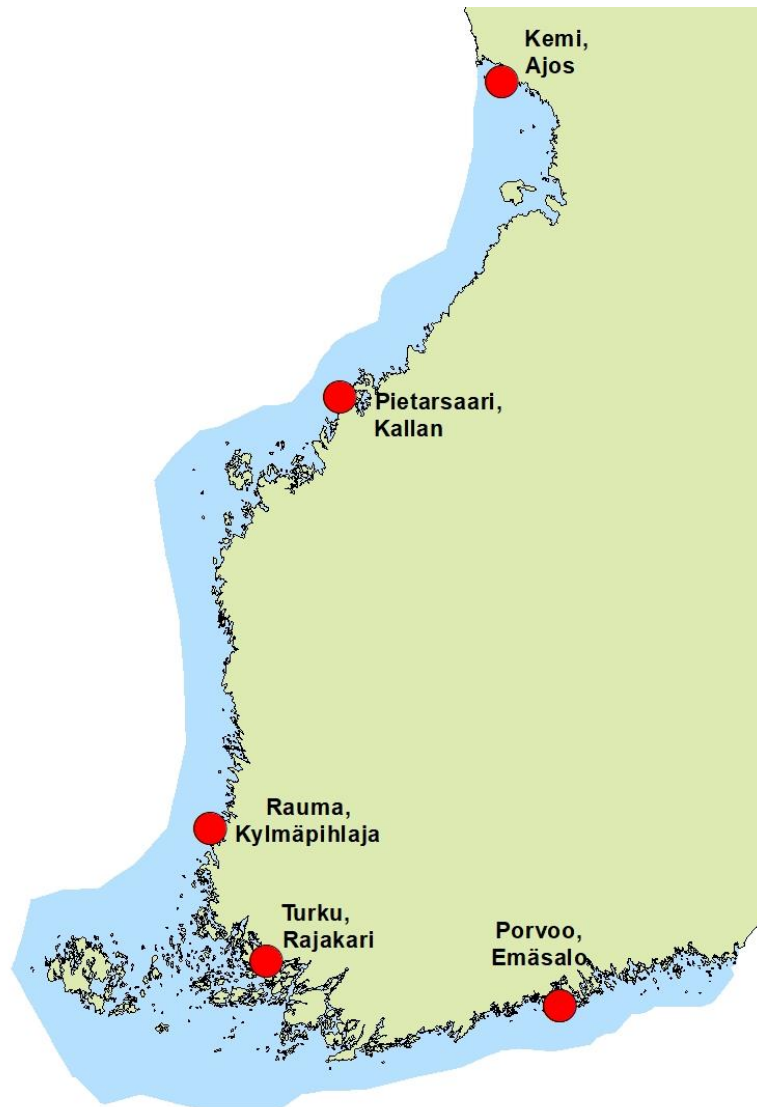

Vedet oli lämpimiä

Pintaveden lämpötilat

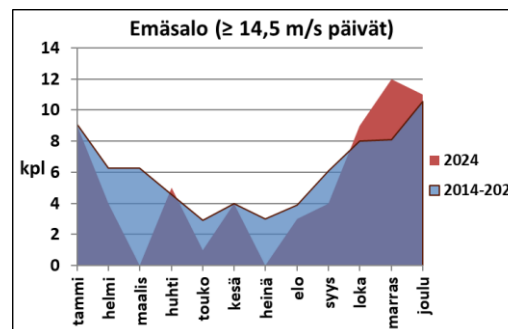
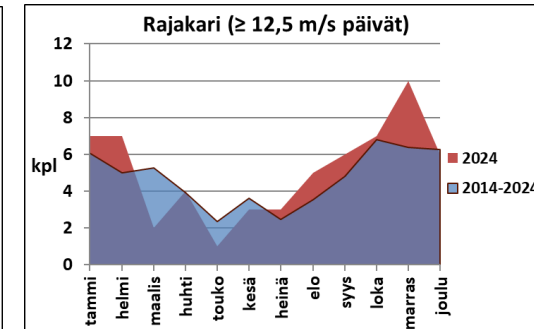
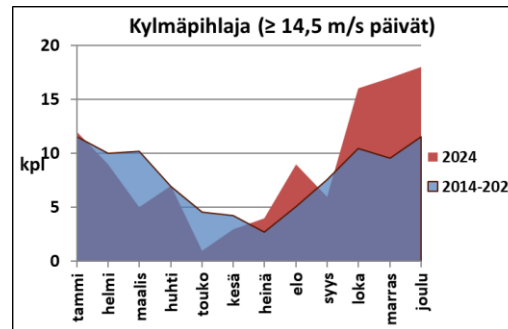
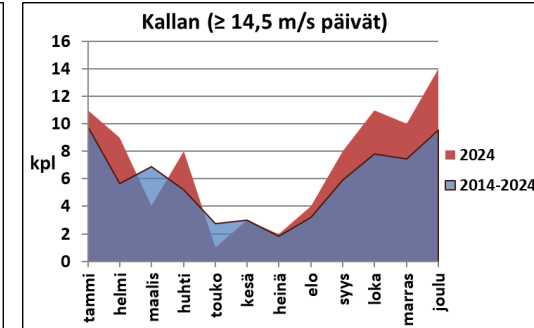
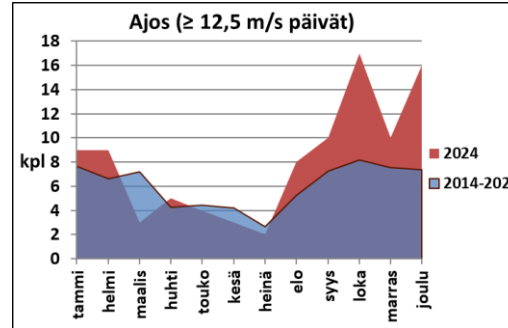

Loppuvuosi hyvin tuulista

Tuulipäivien määrä verrattuna keskimääräiseen

Rannikko ka + 9 tuulipäivää

Myrskypäivät (≥ 21 m/s), merialue

	2024	2006-2024
tammi	6	4,7
helmi	4	2,8
maalis	1	2,3
huhti	1	1,4
touko	0	0,5
kesä	1	1,0
heinä	1	0,2
elo	4	1,2
syys	4	1,9
loka	4	3,4
marras	9	3,8
joulu	7	5,7
Yht.	42	29

Kylmäpihlaja 1.11.2024:
Hirmumyrsky 33,5 m/s.

Kalastajien näkemyksiä

Henkilökohtaiset vastaukset

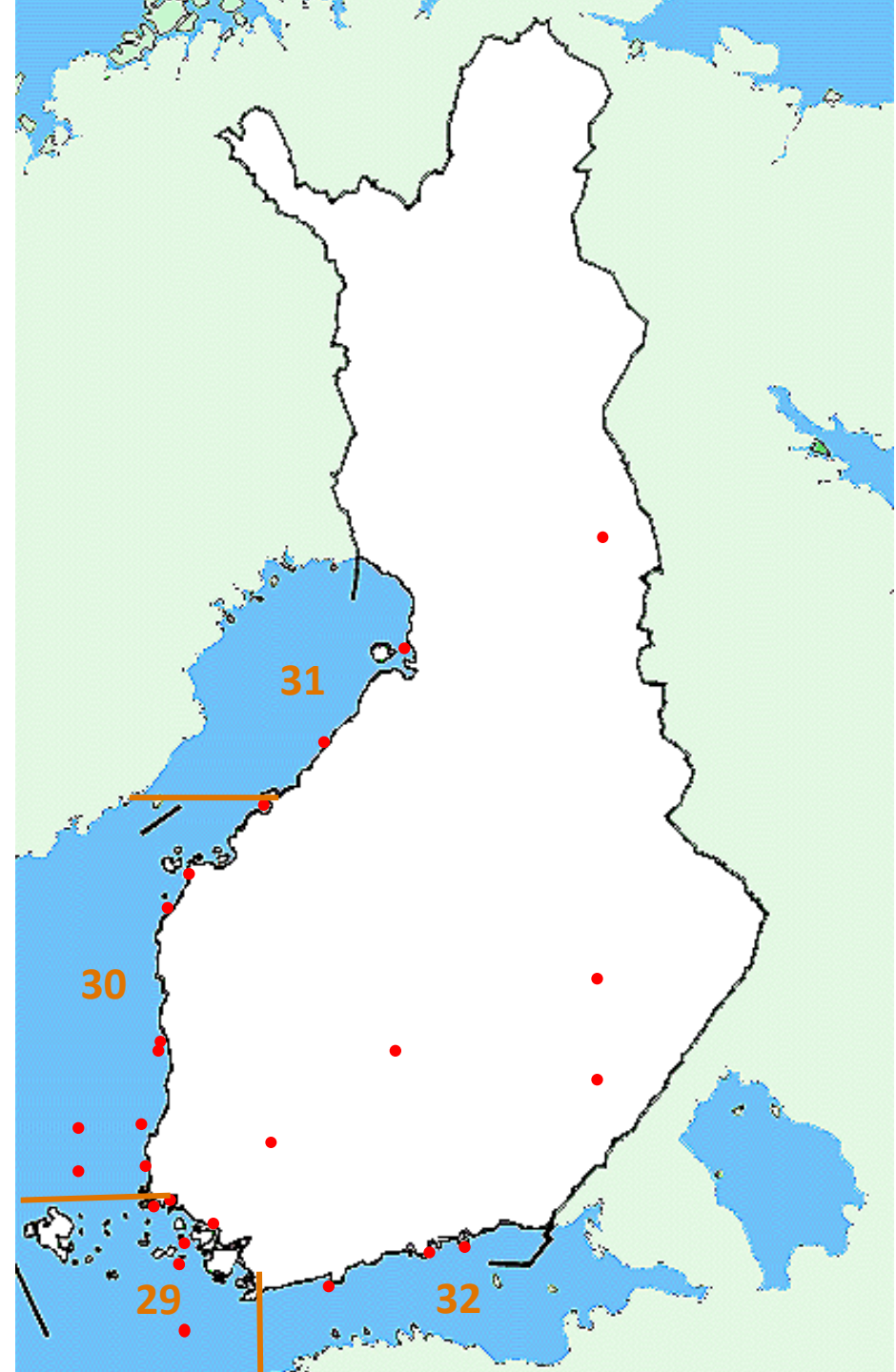
Kalastajat

23 kaupallista kalastajaa tai kalastusyritystä

- Pohjanlahti 3
- Suomenlahti 2
- Saaristomeri 4
- Selkämeri 5
- Merenkurkku 1
- Perämeri 3
- Sisävedet 5

- Troolikalastajia merellä 3

Karttakuvassa: ● = Kalastaja, Sinisellä ICES-ruutujen numerot ja rajat

Luonnonolosuhteiden vaikutus

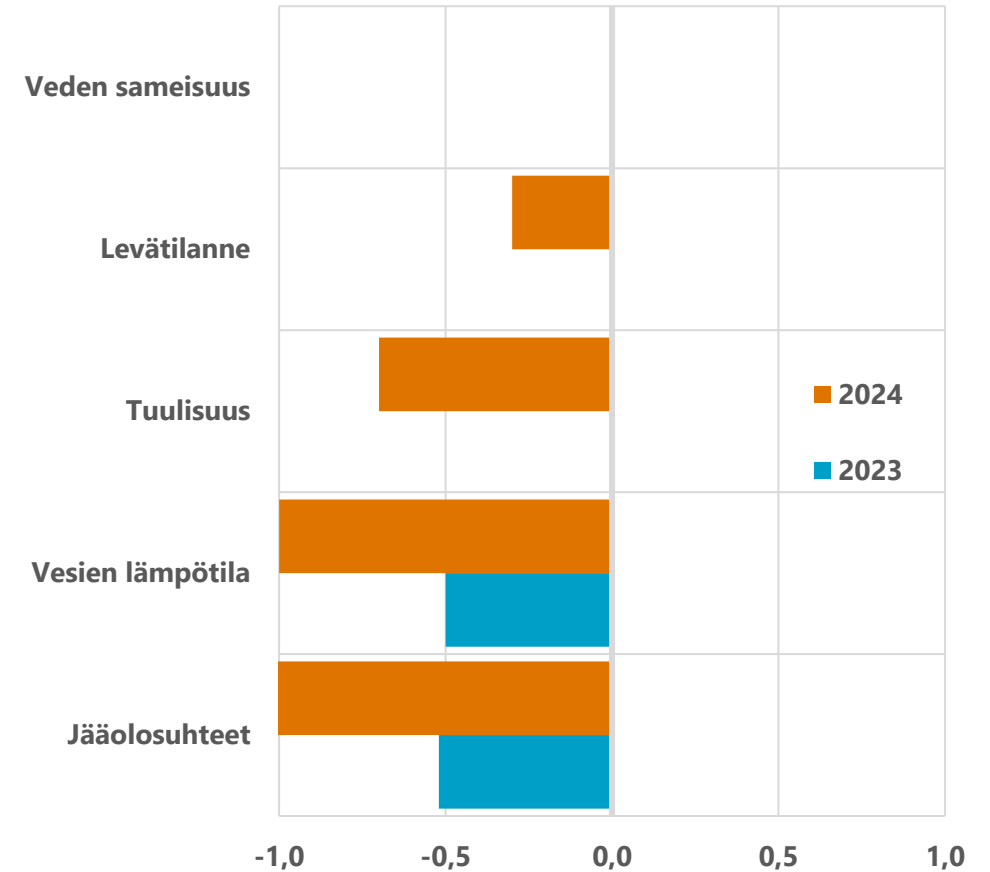
Kova talvi vaikeutti silakan troolikalastusta

Poikkeuksellisen aikaisin alkanut ja ankarana jatkunut talvi vaikeutti troolikalastusta. Alkuvuonna ei päästy kalastamaan lainkaan, sillä ahtojäät estivät troolarin liikkumisen. Lisäksi jäät kuluttivat aluksien runkoja tavallista enemmän.

Alkutalven vaikeiden kalastusolosuhteiden takia kalastettavaa riitti, vaikka kalastuskiintiöt olivat poikkeuksellisen pienet. Troolaamista vaikeutti myös kalojen tavallista heikompi parveutuminen.

Syksyllä 2024 silakan kunto parani selvästi vuosiin 2020–2022 verrattuna. Silakka oli jopa poikkeuksellisen kookasta.

Sääolosuhteet troolikalastuksessa

- 1 = Normaalista huonompi
0 = Normaali
1 = Normaalista parempi

Kevään helteet lämmitti merivedet

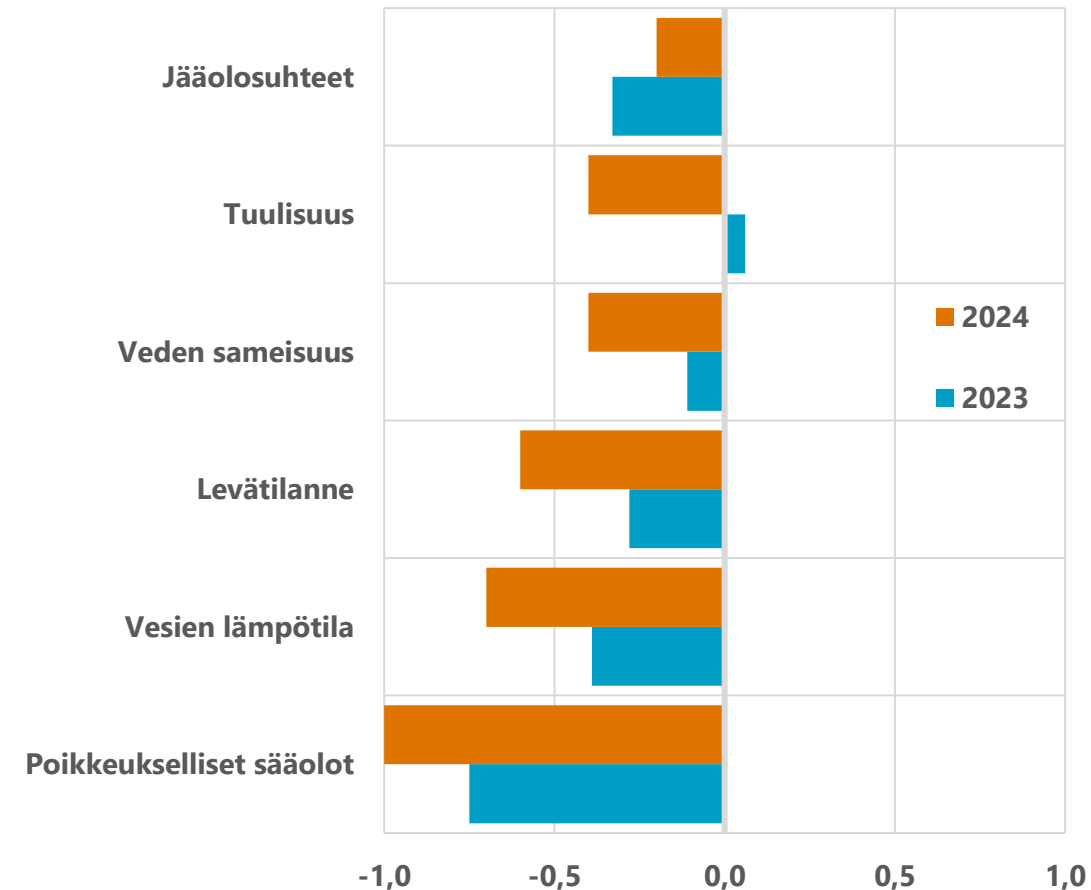
Suomenlahti: Lämmin merivesi romahdutti lohisaaliit. Keskikesällä pitkä hellejakso ja yhtäjaksoinen itätuuli

Saaristomeri: Talvi alkoi aikaisin ja jatkui pitkään. Talviverkkokausi jäi lyhyeksi. Varsinainen avovesikalastus alkoi normaaliin aikaan, huhtikuun alussa. Myös kesä tuli tavallista aikaisemmin, sillä helle alkoi jo keväällä ja nosti veden lämpötilan nopeasti liika korkeaksi. Merivesi säilyi lämpimänä pitkälle syksyyn. Poikkeuksellisen kova kesämyrsky.

Selkämeri: Kevät oli lämmin. Vesi lämpeni kevään hellejakson jälkeen ja silakat häipyivät rannikolta ennätysaikaisin. Kesällä vesi pysyi pitkään liian lämpimänä kalastukseen. Mutta lämmin vesi toi kuhaa Saaristomereltä Selkämeren rannikolle. Lylymyrsky aiheutti rysille isot vahingot.

Perämeri ja merenkurkku: Levät heikensivät saaliita ja lisäsivät työmäärää. Huono sää esti talvikalastuksen vuoden lopulla. Hailuotoon rakennettava kiinteä tieyhteys heikensi kalastusta.

Sääolosuhteet rannikolla

- 1 = Normaalista huonompi
0 = Normaali
1 = Normaalista parempi

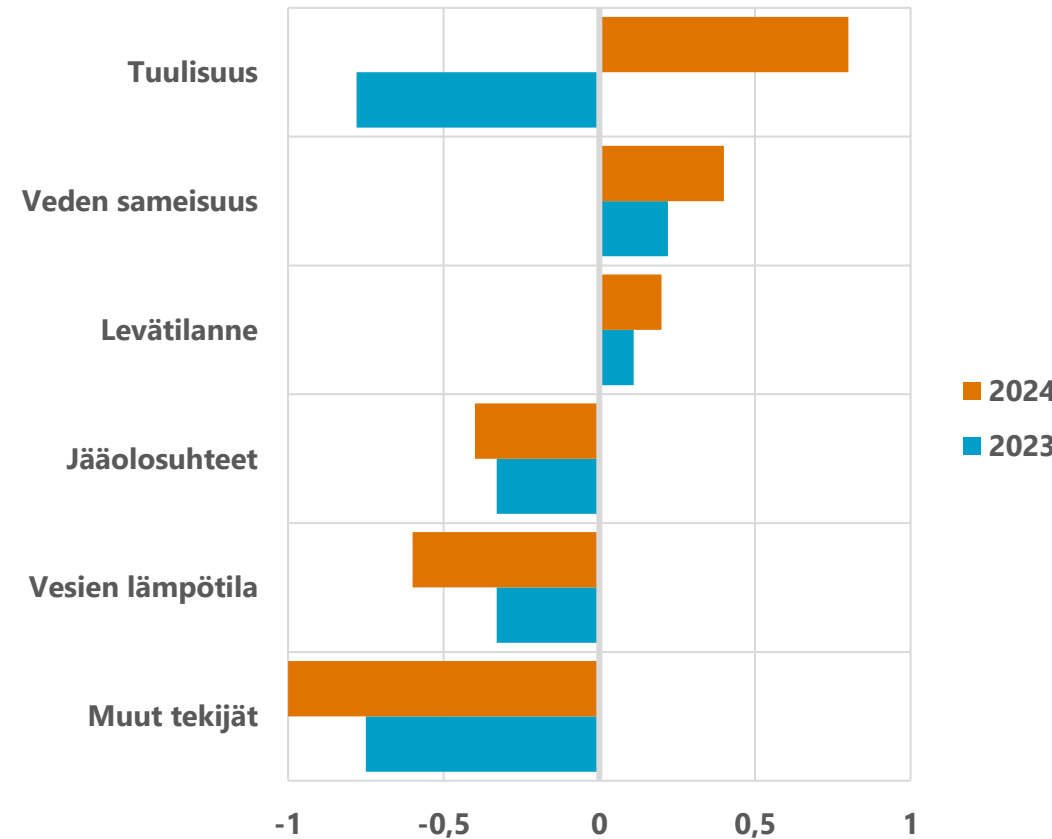
Vesi säilyi pitkään lämpimänä sisävesillä

Järvi-Suomi: Lämpimät veden heikensivät kalastusta. Tyynet pitkät alkukesän sääjaksot ja helteiset kelit lämmittivät järvien pintavedet ja heikensivät muikun olosuhteita. Talvella ohuen jään päälle noussut vesi vaikeutti jäällä liikkumista.

Satakunta: Syksyn myrsky samensi veden ja vaikeutti särjen syyskalastusta.

Pohjois-Suomi: Jää tuli syksyllä 2023 aikaisin. Mutta jää ei vahvistunut ennen lumien tuloa tarpeeksi, minkä seurauksena talven aikana jään päällä oli usein vettä. Kesän lämpösumma oli poikkeuksellisen korkea. Vesi säilyi syksyllä pitkään lämpimänä. Kala ei käyttäytynyt normaalisti.

Sääolosuhteet sisävesillä

- 1 = Normaalaa huonompi
0 = Normaalii
1 = Normaalaa parempi

Lämmin merivesi lyhensi rannikon kalastuskautta

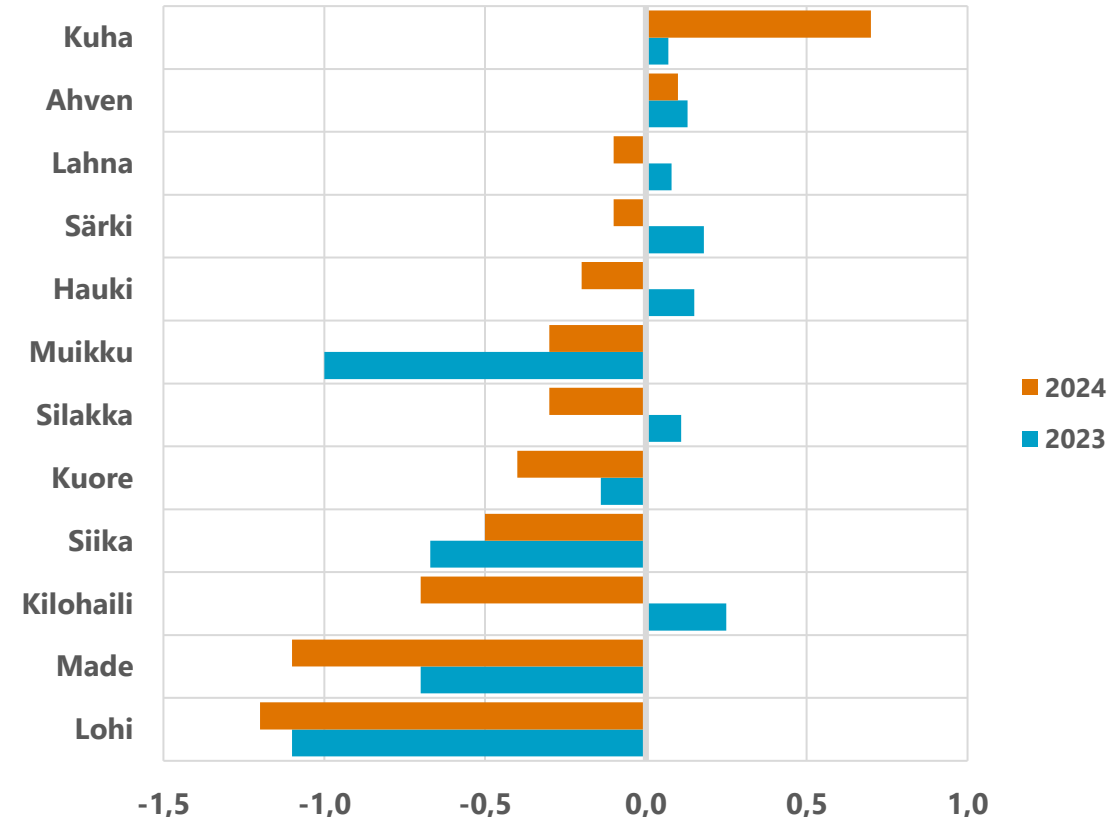
Suomenlahti: Poikkeuksellisen pitkään lämpimänä pysynyt merivesi heikensi lohi- ja siikasaaliita. Lohet siirtyivät rannikolta syvälle viileämpään veteen rysäpyynnin ulottumattomiin. Runsas meduusaesiintymä pahensi syksyllä huomattavasti kuhan kalastusta.

Saaristomeri: Pientä lahna olisi tullut tavallista enemmän. Normaalipyynnialueilta ei saanut keväällä kuoretta.

Selkämeri: Silakkaa tuli hyvin, mutta sen tulo loppui kolme viikkoa normaalia aikaisemmin. Kesän poikkeuksellisen lämmin vesi piti silakkasaaliit niukkoina. Kalat olivat eri alueilla kuin normaalisti. Lohi oli kateissa.

Perämeri ja Merenkurkku: Merimetsot ovat heikentäneet ahvenenkalastusta ja hylkeet siiankalastusta. Kuha leviää pohjoiseen ja kilpailee yhä enemmän muiden lajien kanssa. Siianpoikasten kuoriutumisolosuhteet olleet suotuisat.

Pynnin muutokset rannikolla

- 2 = Normaalialueella paljon huonompi
- 1 = Normaalialueella huonompi
0 = Normaalialueella
1 = Normaalialueella parempi
2 = Normaalialueella paljon parempi

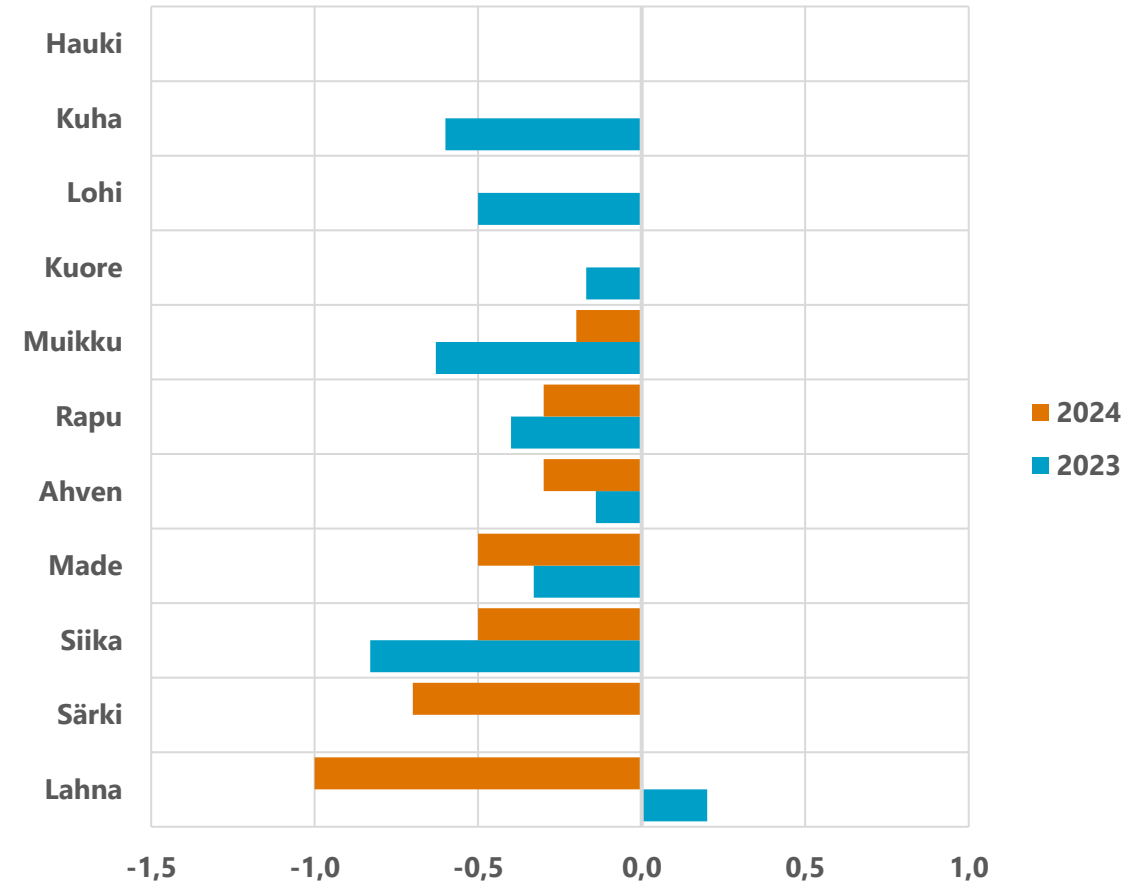
Lämmin syksy vaikeutti pyyntiä sisävesillä

Järvi-Suomi: Talvikalastus vaikeutui ja jopa estyi huonojen olosuhteiden vuoksi. Mateen pyynti väheni heikon, mutta myöhemmin vääräksi osoittautuneen markkinaoletuksen vuoksi, Muikku oli pientä, mikä haittasi markkinointia.

Satakunta: Särki epäonnistui. Rapua tuli normaalisti.

Pohjois-Suomi: Muikun ja siian syyskalastus 2024 hyvin vaikeaa pitkän lämpimän jakson vuoksi. Kala ei parveutunut normaalisti.

Pyynnin muutokset sisävesillä

- 1 = Normaalista huonompi
0 = Normaali
1 = Normaalista parempi

Rannikolla lohikannat heikentyneet ja kuha vahvistuu

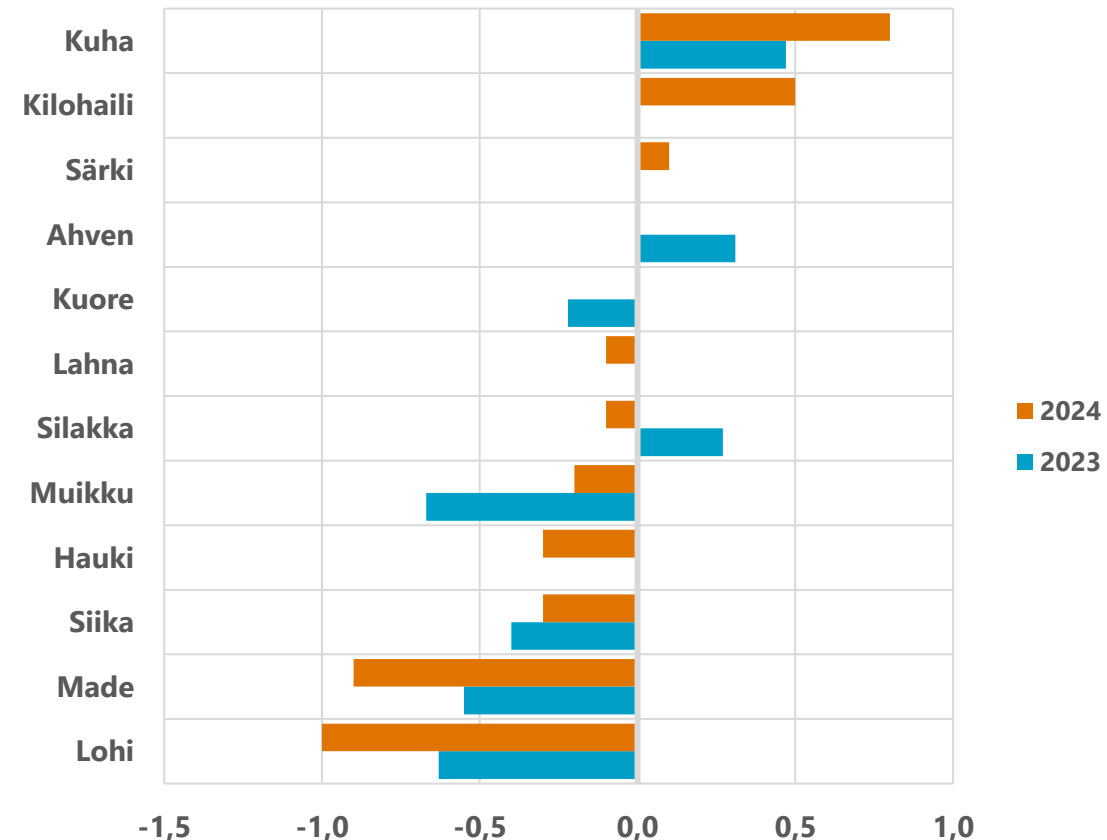
Suomenlahti: Lohi-istutukset ovat tuottaneet tulosta. Merimetsokolonioiden siirtyminen on parantanut siikojen tilannetta. Kuhakannat kasvaneet ja pyyntiin on tullut vahvoja vuosiluokkia.

Saaristomeri: Petokaloille on tarjolla runsaasti ravintoa, mikä vahvistaa niiden kantoja. Kuha kasvaa oletettua hitaammin ja sen koko näyttää jäävän odotettua pienemmäksi. Alamitan täyttäviä kuhia on niukalti. Syvänteiden hapettomuuden takia kaikki pohjakalat kuten made, simppe ja kampela ovat hävinneet.

Selkämeri: Silakkakanta vahvistumassa notkahduksen jälkeen ja kalojen kunto erinomainen. Lohikanta on alamaissa. Lohi kärsii liiallisesta hyljekannasta. Lohella on merivaelluksen alussa ongelmia. Kuha hyötyy lämmöstä. Ahvenen vähyys johtuu merimetsan valtavasta pesänkoloniasta. Pyyntiruutu 42 alueella pesivien merimetsojen syövä kalamäärä on 1,6 miljoonaa kiloa.

Perämeri ja Merenkurkku: Ilmastonmuutos ja pedot vaikuttavat kalakantoihin.

Kalakantojen kehitys rannikolla

- 2 = Normaalista paljon huonompi
- 1 = Normaalista huonompi
0 = Normaalista
1 = Normaalista parempi
2 = Normaalista paljon parempi

Lämpenevät vedet heikentävä sisäveden muikkukantoja

Järvi-Suomi: Lämpimät säät on tuottaneet runsaita ahvenen ja kuhan ikäluokkia. Lisäksi samaan aikaan vapaa-ajan kalastajien kalastuspaine vähenee.

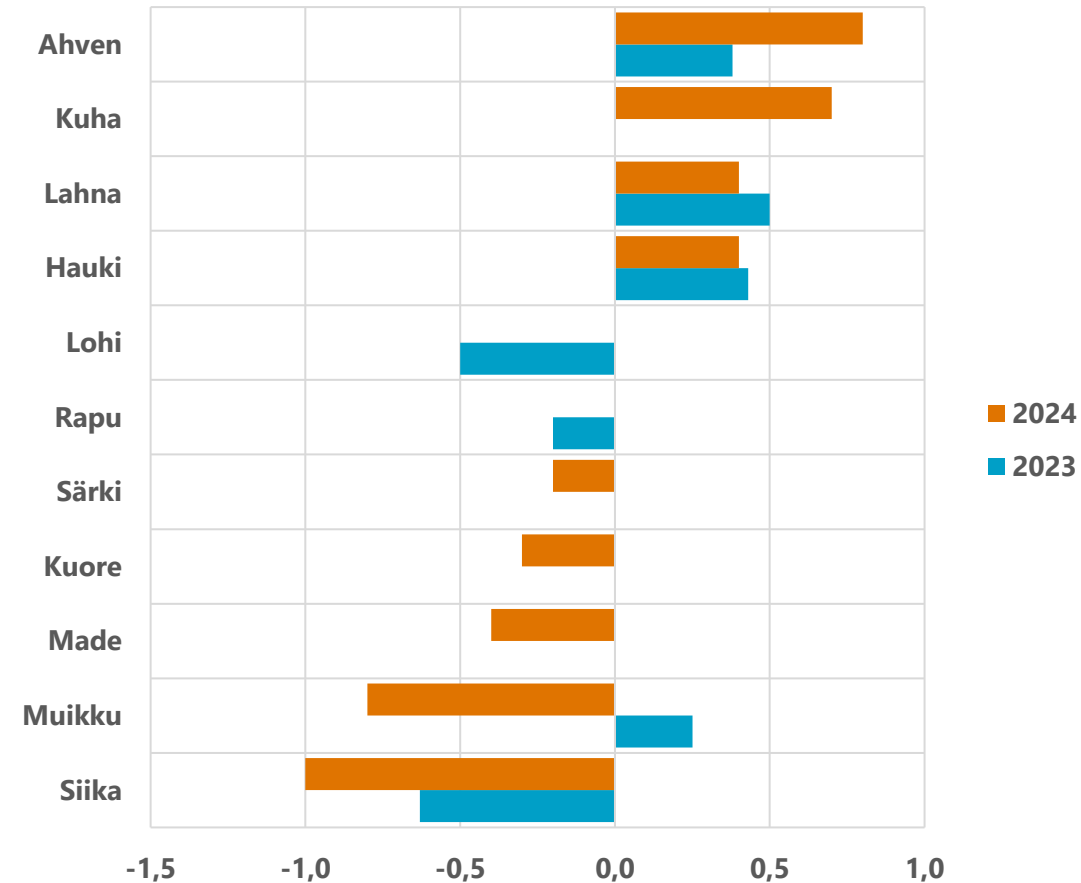
Vuoden 2024 lämpimät säät ovat todennäköisesti heikentäneet muikun lisääntymisolosuhteita, mikä takia pyyntiin voi tulla aiempaa heikompia ikäluokkia.

Myös siika on kärsinyt kesän pitkistä tyynistä ja helteisistä jaksoista. Järven säännöstely ei tue siikakantoja vahvistumista. Järvisiikaistutusten vuoksi tehdyt verkkokalastusrajoitukset vaikeuttavat siikakannan hyödyntämistä, vaikka istutukset eivät ole tuottaneet tulosta.

Satakunta: Muikkukannan heikkenemisen syy on epäselvä. Voiko muikun heikkeneminen johtua vain ilmastonmuutoksesta vai onko mahdollista, että ahven syö muikun poikaset?

Pohjois-Suomi: Pitkät lämpimän veden kaudet heikentävät kylmän veden kalojen kantoja. Muikun kannanvaihtelut tulee jyrkkenemään.

Kalakantojen kehitys sisävesillä

- 2 = Normaalialla paljon huonompi
- 1 = Normaalialla huonompi
0 = Normaalialla
1 = Normaalialla parempi
2 = Normaalialla paljon parempi

Rannikkokalastuksen merimetso-ongelmat lisääntyneet

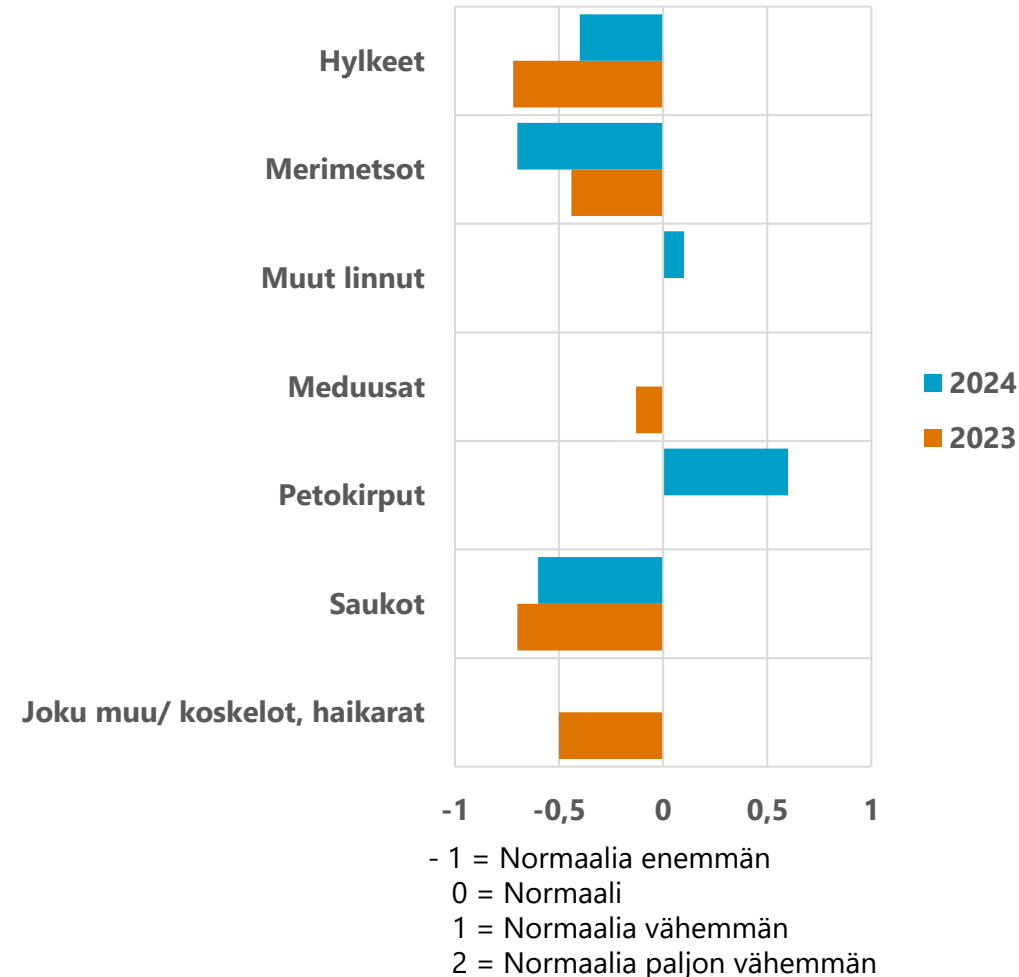
Suomenlahti: Pernajanlahdella erittäin paha hyljeongelma heti jäidenlähdön jälkeen, jolloin verkkokalastus on mahdotonta. Hyljekarkottimista ollut apua rysäkalastuksessa.

Saaristomeri: Merimetsoja oli viime keväänä hiukan aiempaa enemmän, mutta haitta ei ole kasvanut. Hylkeet eivät enää pelkää karkotinta. Avorysäkalastus on merimetsojen takia mahdotonta loppukesällä ja syksyllä.

Selkämeri: Ahvenen saalis laskee vuosi vuodelta samassa tahdissa merimetsomäärän kasvaessa. Ahvenen kalastus on jo tappiollista ja tappio joudutaan kattamaan muilla tuotoilla. Saukko söi nahkiaisia rysästä. Alkuvuonna hylkeitä oli normaalisti, mutta loppuvuonna niitä oli vähemmän kuin vuosiin. Karkottimet toimii.

Perämeri ja Merenkurkku: Hyljekarkottimen vaikutus jäänyt hyvin vähäiseksi. Hylkeet ovat tehneet siian kalastuksesta arpapeliä. Merimetsot syövät ja ajavat ahvenet pois, koska yhdyskunta muutaman kilometrin päässä kalastusvesistä. Saukot partioivat tietyillä alueilla, mikä tekee ahvenien kalastamisen talvella tietyillä alueilla mahdottomaksi.

Haittaeläinten vaikutus rannikkokalastukseen

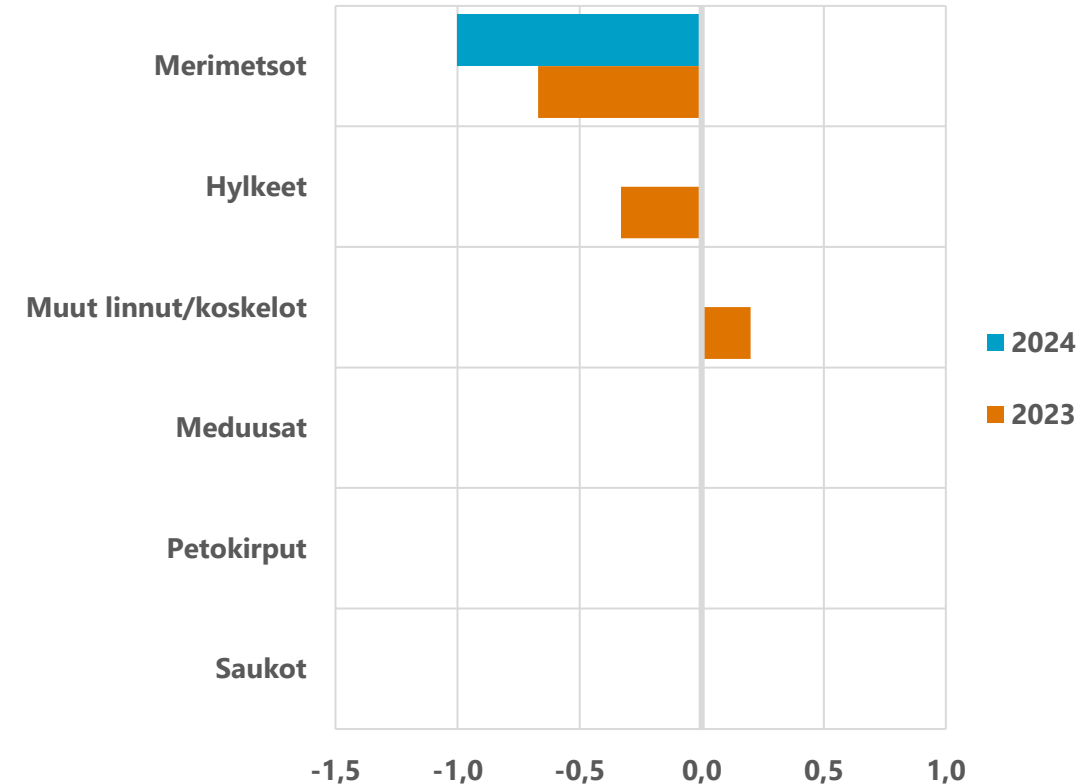

Merimetsoja on havaittu sisämaan kalastusalueilla

Satakunta: Merimetsot ovat tulleet Säkylän Pyhäjärvelle, mutta ne eivät ole vielä pesineet. Isommat parvet tulee järvelle syksyllä. Viime kesänä merimetsoista haittaa rysillä, sillä ne pelästyttää kalaa. Merkit ovat huolestuttavia ja suurempia ongelmia saattaa nousta.

Pohjois-Suomessa: Haittaeläimet eivät vaikeuta merkittäväsi kalastusta.

Haittaeläinten vaikutus sisävesikalastukseen

- 2 = Normaalialia paljon enemmän
- 1 = Normaalialia enemmän
- 0 = Normaalialia
- 1 = Normaalialia vähemmän
- 2 = Normaalialia paljon vähemmän

Taloudelliset tekijät

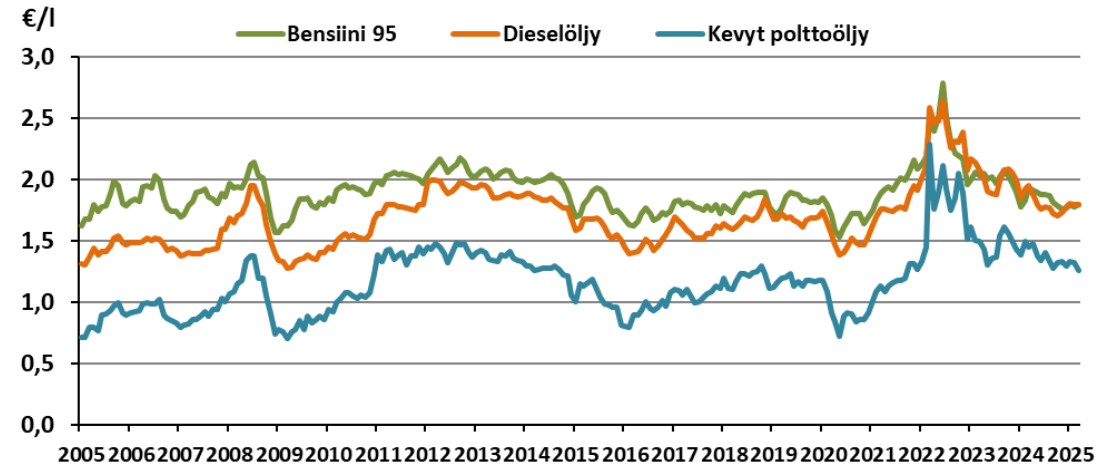
Silakan kohentunut laatu vahvisti hintoja

Troolikalastuksen kustannusten nousu jatkui. Polttoaineen hinnat vaihtelivat, mutta säilyivät aiempia vuosia korkeammalla tasolla. Myös palkat, varaosat ja pakkausmateriaalien hinnat ovat nousseet.

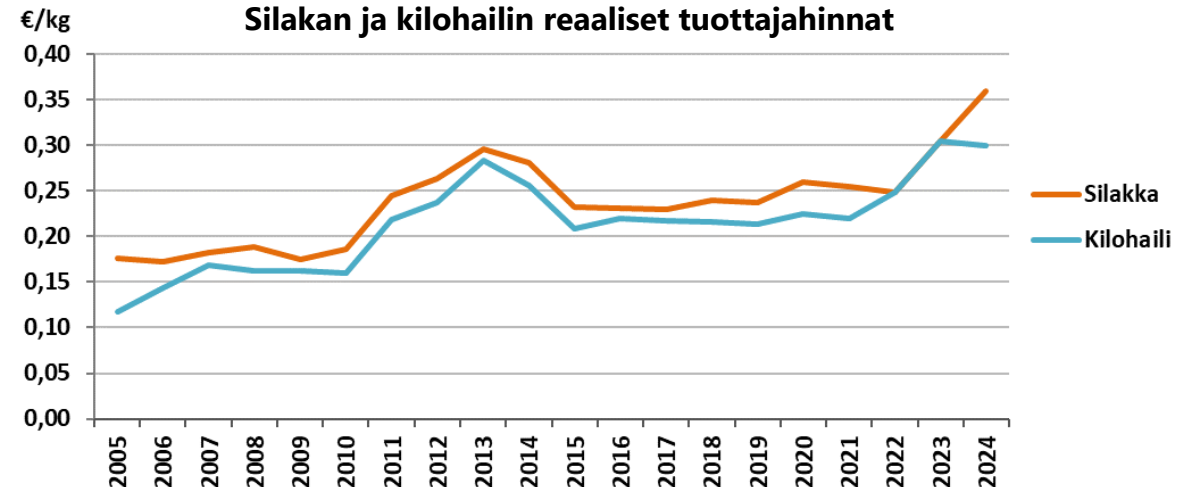
Kalajauhon hyvä hinta ja silakan laadun paraneminen vahvisti hintoja 2024. Kotimaan elintarvikemarkkinoilla silakan hinta pysyi vakaana, mutta kysyntä heikkeni edelleen. Sota Ukrainassa vähensi elintarvikkeeksi vietävän pakastekalan kysyntää. Pakastetta vietiin Valko-Venäjälle ja Viroon. Sota vaikeutti kaupankäyntiä Valko-Venäjälle.

Uusi, Kaskisiin perustettu kalajauhotehdas kasvatti rehun kysyntää. Pientä silakkaa vietiin lemmikkiruokateollisuuden raaka-aineeksi. Minkkitarhoille toimitetaan vain perkuujätettä ja muuta sivuvirtaa. Tanskan turkistarhaus on loppu eikä sinne viedä enää rehua.

Tärkeimpien öljytuotteiden reaaliset kuluttajahinnat (sis. alv)

Silakan ja kilohailin reaaliset tuottajahinnat

Kuhan hinta laski rannikolla

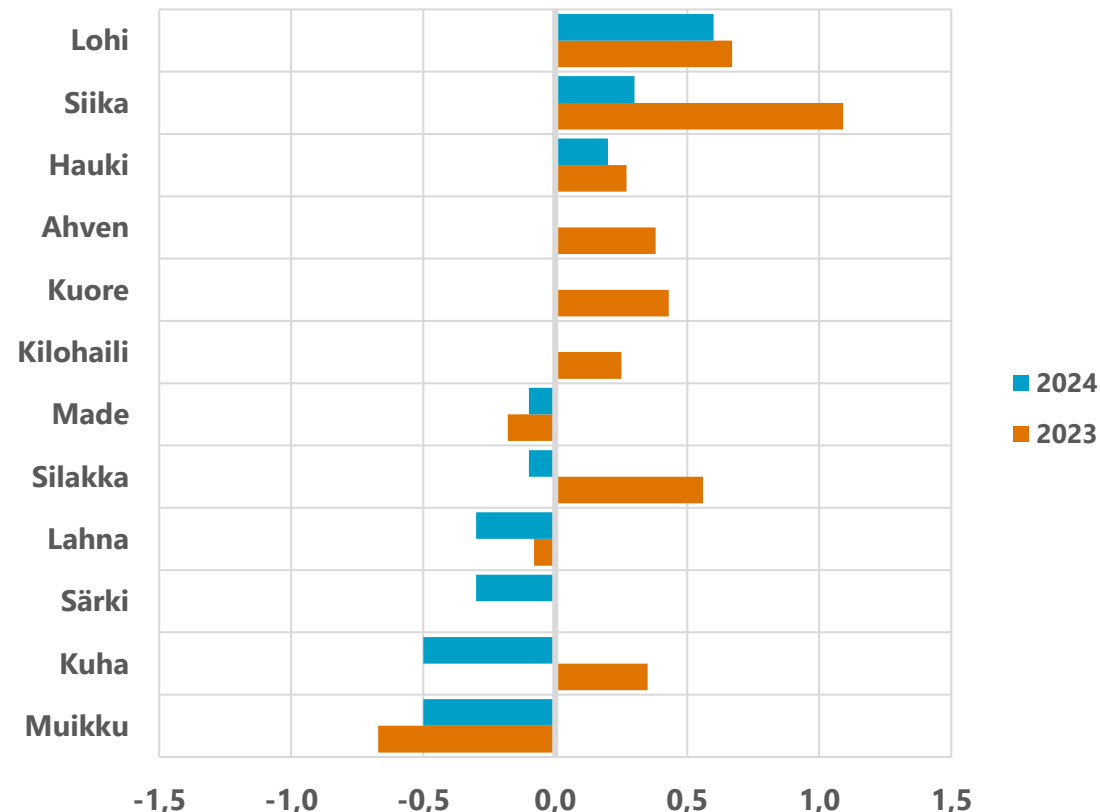
Suomenlahti: Kuhan tukkuhinta laski syksyllä huomattavasti sisämaan kasvaneen kilpailun ja Virosta tuodun kuhan takia. Norjan lohen erittäin alhainen hinta loppuvuonna ei vaikuttanut luonnonkalojen hintaan.

Saaristomeri: Kuhaa tuli syksyllä paremmin koko rannikkoalueelta, mikä laski hintoja. Hintojen laskun syynä saattoi olla myös edullinen pikkulohi Norjasta

Selkämeri: Hyvä kuhasaalis laski hintoja. Lohen hinta nousi niukan tarjonnan takia. Myös siian hinta nousi hieman.

Perämeri ja Merenkurkku: Kauppa maksaa kalastajille häpeilemättömän alhaisia hintoja. Ruotsin kiintiöllä iso vaikutus muikun mädin hintaan. Särkimarkkinat ovat täynnä. Hauella hyvä kysyntä. Ruotsalaisten pyytämä saalis ja Suomeen tuotu kala heikentää kotimaanmarkkinoita.

Hintakehitys edelliseen vuoteen verrattuna rannikkokalastuksessa

- 2 = Laskivat huomattavasti (yli 20%)
- 1 = Laskivat jonkin verran
- 0 = Pysyivät samana
- 1 = Nousivat jonkin verran
- 2 = Nousivat selvästi (yli 20 %)

Kalan kysyntä vähän heikkeni rannikkokalastuksessa

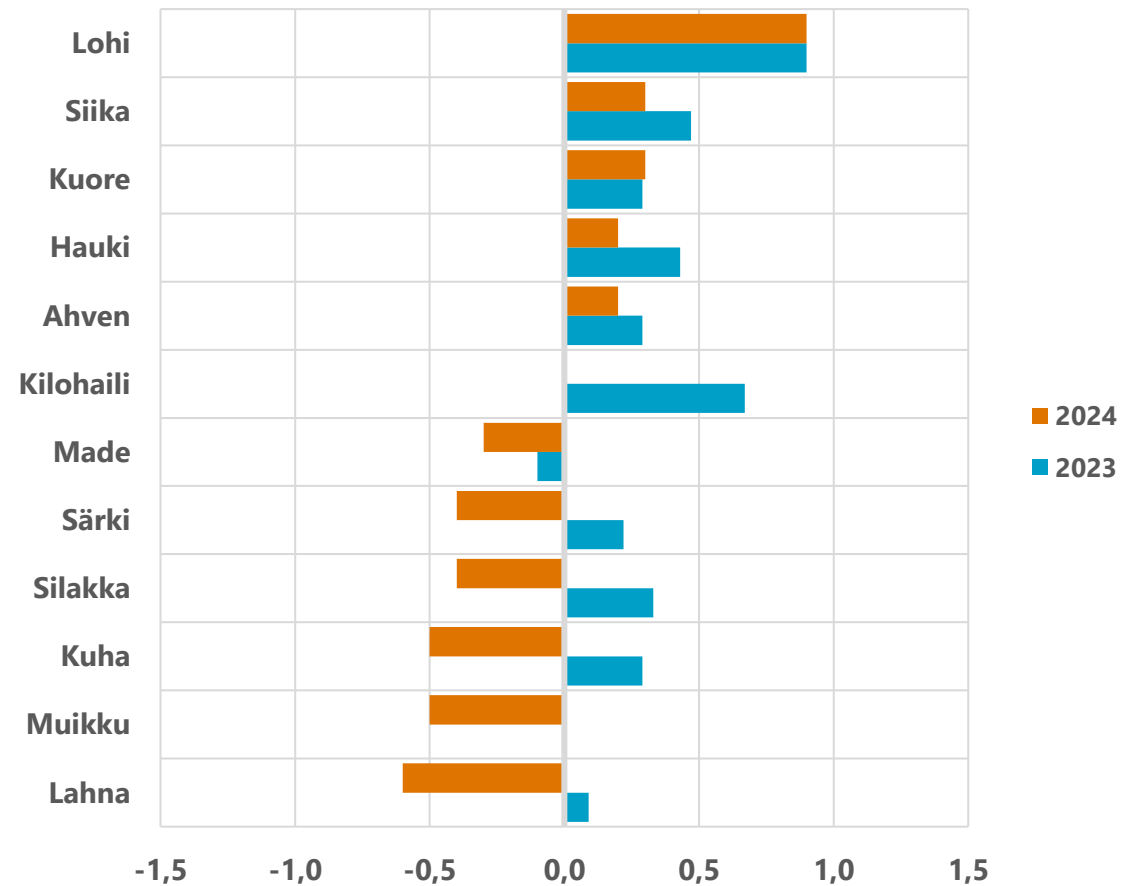
Suomenlahti: Ei suuria muutoksia kysynnässä, mutta silakkaa syödään aiempaa vähemmän

Saaristomeri: Kuluttajilla ei enää varaa ostaa kalaa, sillä kaupat nostaneet liikaa omia katteita. Kysynnässä ei ole havaittu muutoksia, sillä kalaa tuodaan markkinoille vain kylmän veden aikaan.

Selkämeri: Särkimarkkinat ovat heikot, sillä särjestä valmistettavat tuotteet eivät kelpaa kuluttajille. Kalan suoramyynä säilynyt ennallaan. Tukkomyyntissä kysyntä supistunut. Rehumarkkinat parantuneet, mutta rehun kysyntä turkistarhoille on romahtanut.

Perämeri ja Merenkurkku: Ruotsista tuotu edullinen ja heikkolaatuinen lohi laskee kysyntää ja arvostusta Suomen markkinoilla.

Kysynnän kehitys edelliseen vuoteen verrattuna rannikkokalastuksessa

- 2 = Heikentyi huomattavasti (yli 20%)
- 1 = Laski jonkin verran
- 0 = Pysyivät samana
- 1 = Nousi jonkin verran
- 2 = Parani selvästi (yli 20%)

Useimpien lajien hinnat laskivat sisävesikalastuksessa

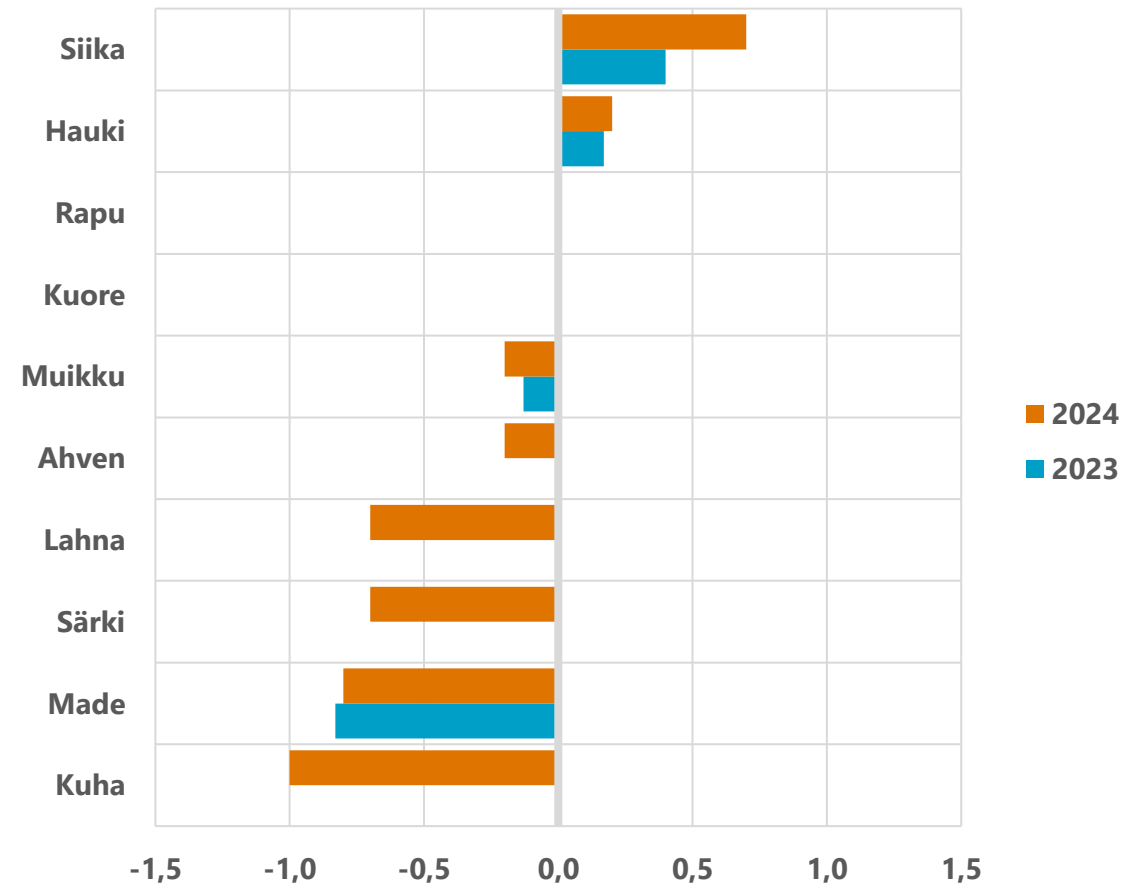
Järvi-Suomi: Markkinatilanne on heikentynyt ja kalaa on ollut runsaasti tarjolla.

Kuhan hinta on tukkujen mukaan laskenut, sillä kuhaa on tullut paljon markkinoille ja samaan aikaan kysyntä on heikentynyt. Heikko kysyntä on laskenut myös ahvenen hintaa. Myös mateen hinta on laskenut heikon kysynnän takia.

Myös kalan pieni koko on laskenut hintaa.

Satakunta: Kalan hintaa on vaikea nostaa, jos markkinatilanne on heikko.

Hintakehitys edelliseen vuoteen verrattuna sisävesillä

- 2 = Laskivat huomattavasti (yli 20%)
- 1 = Laskivat jonkin verran
- 0 = Pysyivät samana
- 1 = Nousivat jonkin verran
- 2 = Nousivat selvästi (yli 20 %)

Särkikalojen heikot markkinat sisävesikalastuksen kiusana

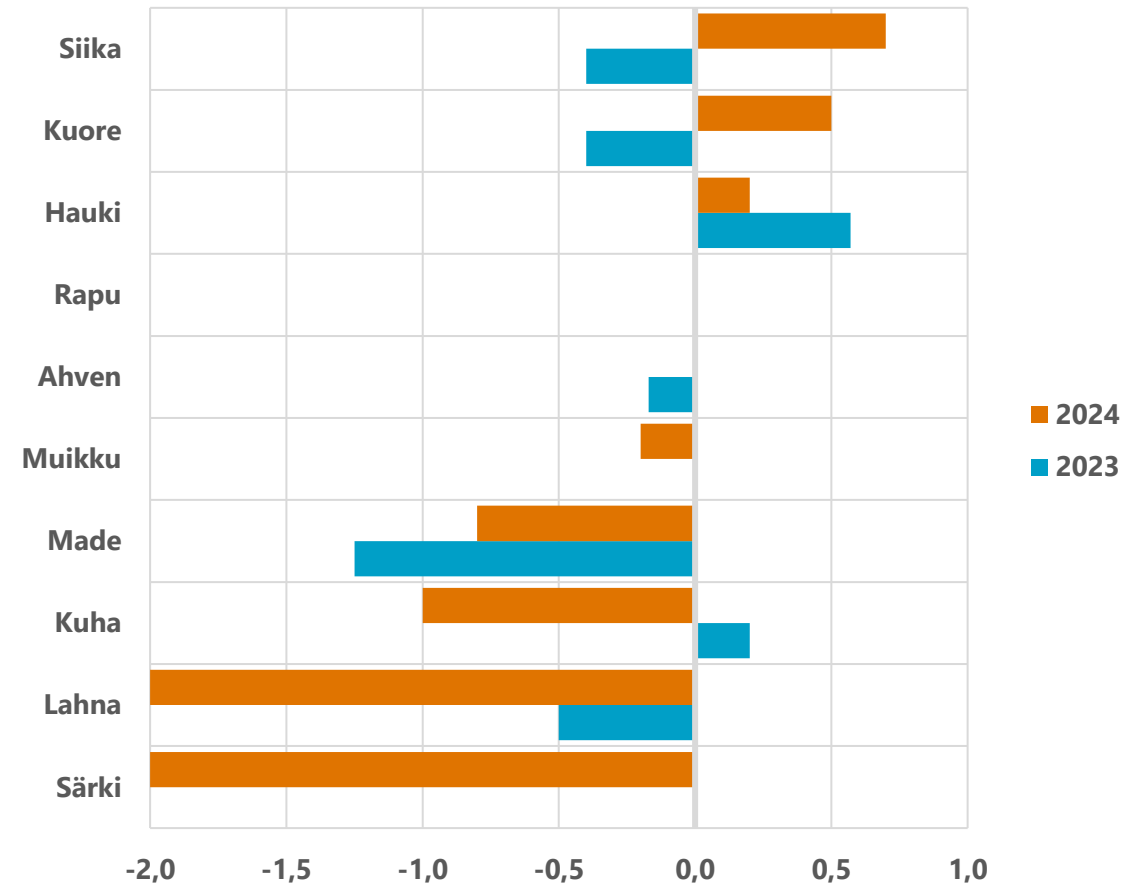
Järvi-Suomi: Menekinedistämishankkeet ovat nostaneet kuoreen kysyntää. Tarjonta on jäänyt vähäiseksi, sillä kysynnän nousu ei ole heijastunut hintoihin.

Pienen ahvenen kysyntä on parantunut elintarvikeviennin ansiosta. Kuhan kysyntä, sekä ison peratun ahvenen kysyntä on kotimaassa heikentynyt. Tuntuu, ettei mitään pyydettyä vaalealihaista kalaa enää taho saada myytyä kotimaan markkinoille. Tämä siitäkin huolimatta, että kaupallisten kalastajien määrä on supistunut.

Satakunta: Särkikalojen kysyntä romahti vuonna 2024. Vielä syksyllä 2023 särkeä pystyi myymään ongelmitta. Tilanne on vakava, sillä särjen markkinoihin oltiin luotettu ja siihen oli panostettu. Kuluttajien heikentynyt ostovoima kuristi särkikalamarkkinoiden kehityksen. Särkimassan hinta on kolme kertaa peruskalamassaa kalliimpaa.

Pohjois-Suomi: Särkikalamassojen kysyntä oli todella heikkoa, sillä varastot oli täynnä vuoden 2023 kalaa.

Kysynnän kehitys edelliseen vuoteen verrattuna sisävesillä

- 2 = Heikentyi huomattavasti (yli 20%)
- 1 = Laski jonkin verran
- 0 = Pysyivät samana
- 1 = Nousi jonkin verran
- 2 = Parani selvästi (yli 20%)

Rannikkokalastuksen kustannukset nousseet

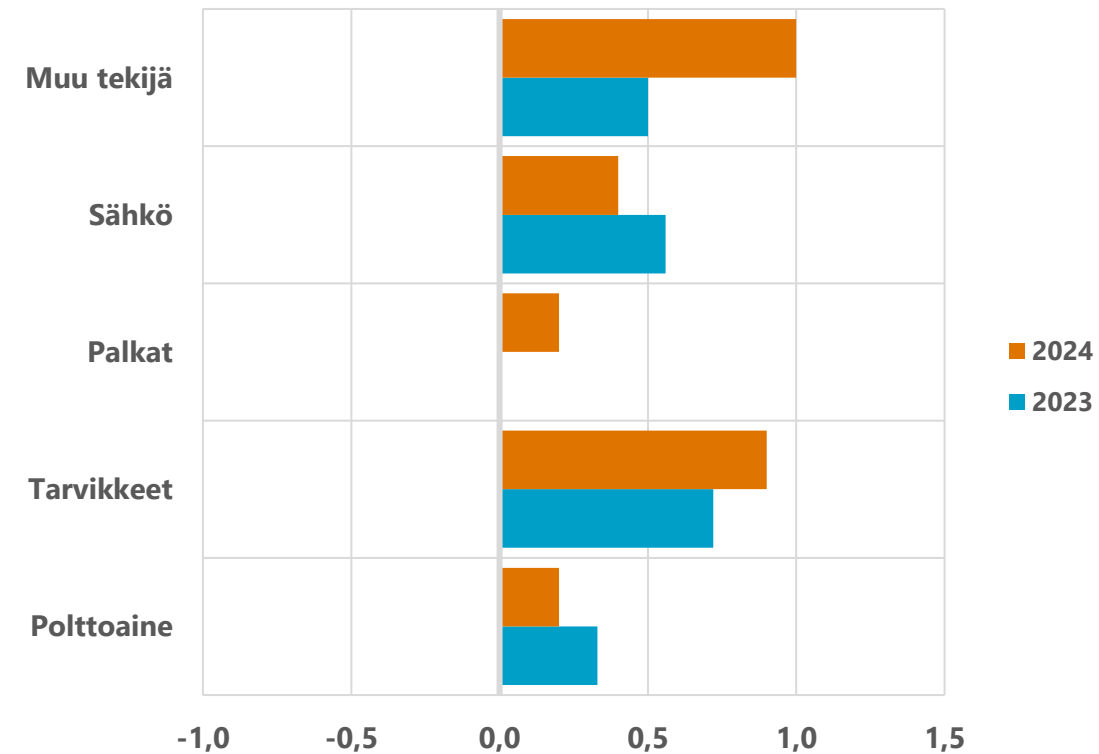
Suomenlahti: Rysien uusiminen ja elintarvikehuoneiston rakentaminen lisäsi huomattavasti kustannuksia.

Saaristomeri: SUP, eli kertakäyttöisen muovin kierrätystä koskevan direktiivin velvoitteet lisäävät kustannuksia. Pyydysvälineiden kierrätysmaksu on kohtuuton, sillä se on kaksinkertainen Ruotsiin verrattuna.

Selkämeri: Ei suurta muutosta. Polttoaineen hinnat vaihdelleet.

Perämeri ja Merenkurkku: Kaikki kustannukset ovat nousseet.

Kustannusten muutokset rannikkokalastuksessa

- 2 = Laskivat huomattavasti (yli 20%)
- 1 = Laskivat jonkin verran
- 0 = Pysyivät samana
- 1 = Nousivat jonkin verran
- 2 = Nousivat selvästi (yli 20 %)

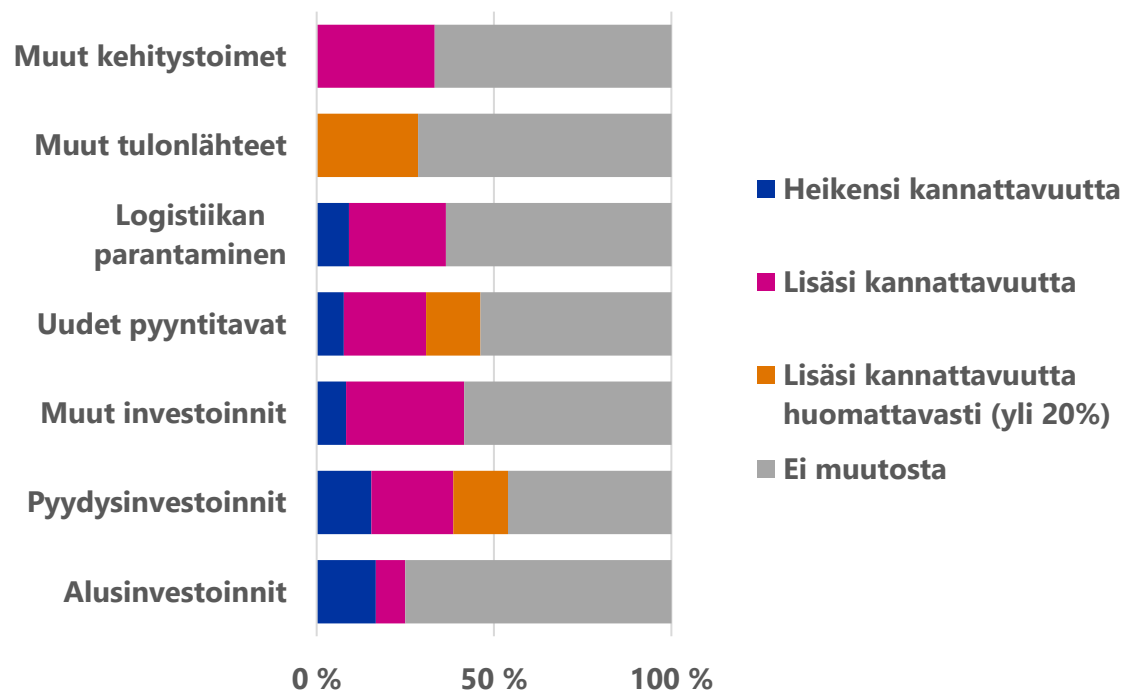
Rannikkokalastuksen investoinnit pyydyksiin ja työtapoihin

Suomenlahti: Investointi yritysasiakkaiden kalastusvierailujen järjestämiseen. Investointi helposti hallittaviin Kvarken-rysiin.

Saaristomeri: Investointeja uusiin pyydyksiin ja logistiikkaan. Tavoitteena työn tehostaminen ja väheneminen merellä.

Perämeri ja Merenkurkku: Investointi uuteen veneeseen, jossa paremmat ergonomiset ratkaisut. Investoinnit hylkeenkestäviin pyydyksiin.

Yritysten muutokset ja niiden vaikutukset kannattavuuteen

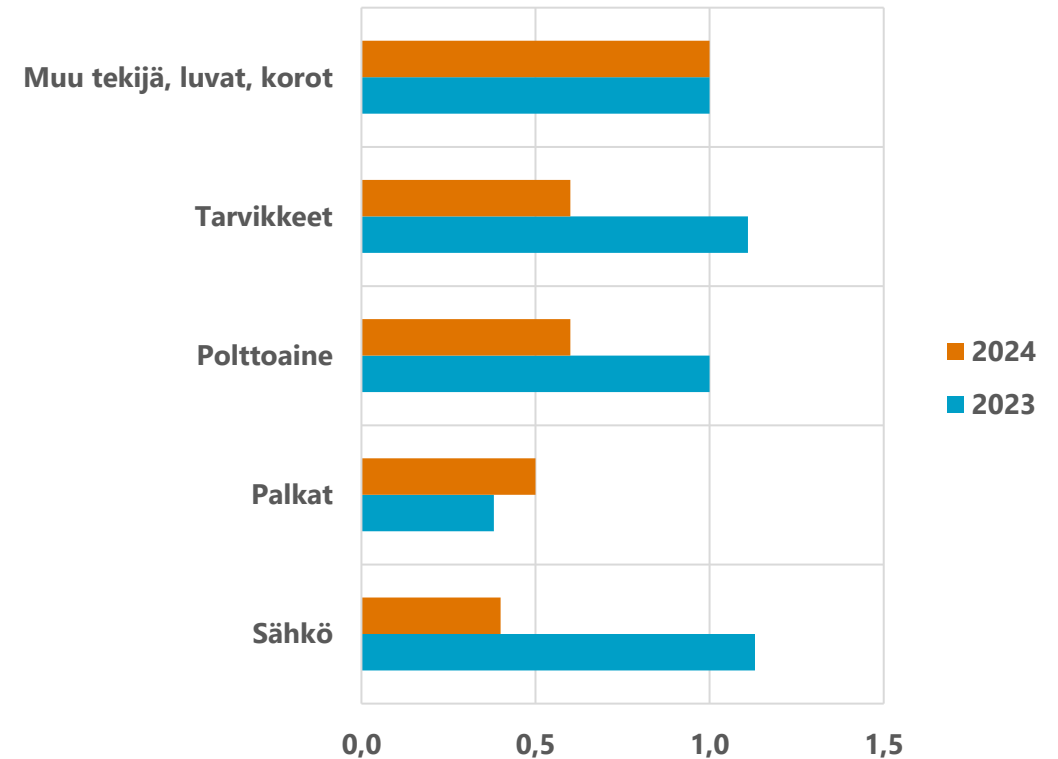
Sisävesikalastuksen kustannuksen nousseet

Järvi-Suomessa kaikki kustannukset ovat kasvaneet raakaöljyn ja sähkön hintojennousun seurauksena. Ongelmana on, että samaan aikaan heikentynyt kysyntä on laskenut kalan hintaa.

Uudet rakennetut toimitilat ovat lisänneet kustannuksia, mutta on olleet välttämätön toiminnan jatkumiselle. Perkuukoneen vuokraus lisää kuluja, mutta parantaa muikun markkinointi ja jalostuksen mahdollisuuksia.

Satakuntaan hankittiin uusi kalalajittelukone, mutta sen käyttö jäi heikon markkinatilanteen takia vähäiseksi.

Kustannusten muutokset sisävesikalastuksessa

- 2 = Laskivat huomattavasti (yli 20%)
- 1 = Laskivat jonkin verran
- 0 = Pysyvät samana
- 1 = Nousivat jonkin verran
- 2 = Nousivat selvästi (yli 20 %)

Yhteiskunnalliset tekijät

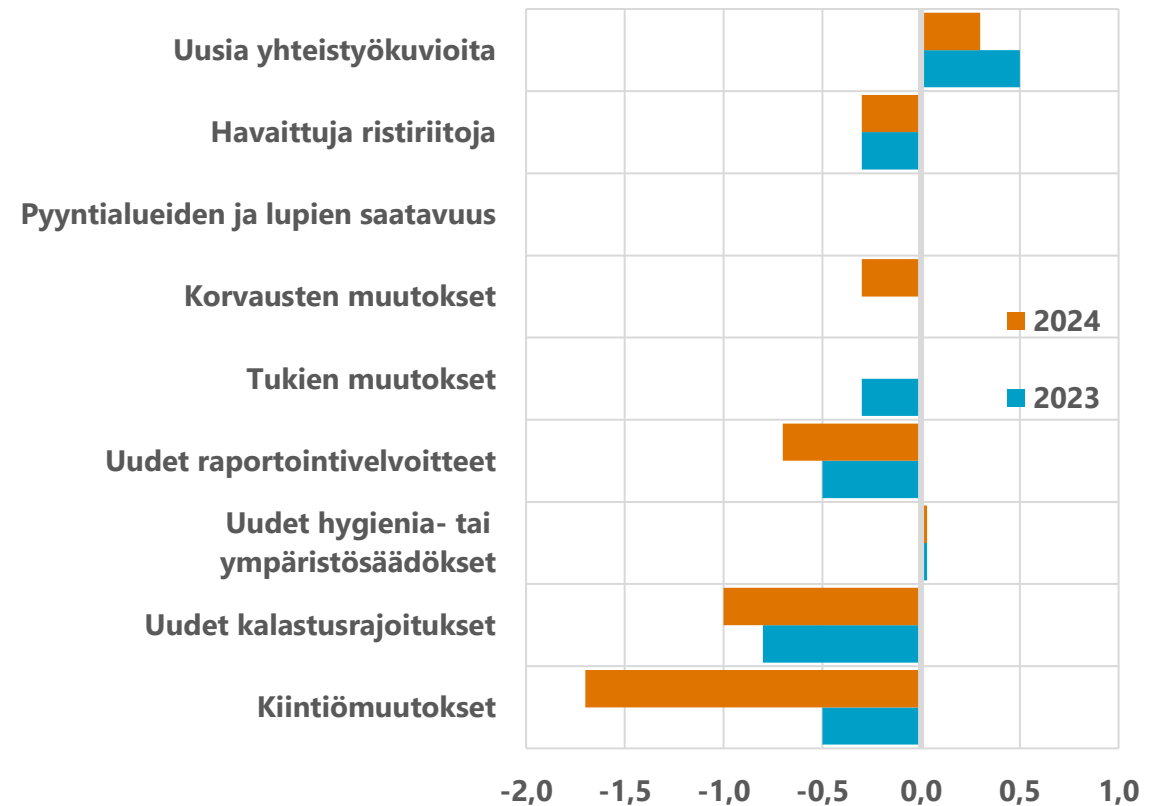

Kalastuskiintiöiden vaihtelut vaikeuttavat troolikalastuksen kehittämistä

Pienet kalastuskiintiöt heikensivät troolikalastusta. Lisäksi elinkeinon toiminnan suunnittelua ja kehittämistä ovat vaikeuttaneet voimakkaat kiintiövaihtelut, jotka vähentävät investointihalukkuutta. Vuoden 2024 pienet vain muutaman kalastuspäivän sallivat kiintiöt eivät mahdollista investointeja.

Tarkat sivusaaliiden raportointivelvoitteet aiheuttivat epätietoisuutta, sillä saaliin ennakoilmoitusjärjestelmä on työllistävä ja hämmentävä. Jos järjestelmä on liika joustamaton ja byrokraattinen, voi saaliiden purku siirtyä joustavampiin maihin.

Säädösten ja muiden muutosten vaikutukset troolikalastukseen

-2 = Heikentynyt huomattavasti
-1 = Heikentänyt vähän
0 = Ei muutosta
1 = Parantanut vähän

Supistuvat lohikiintiöt vaikeuttavat rannikkokalastusta

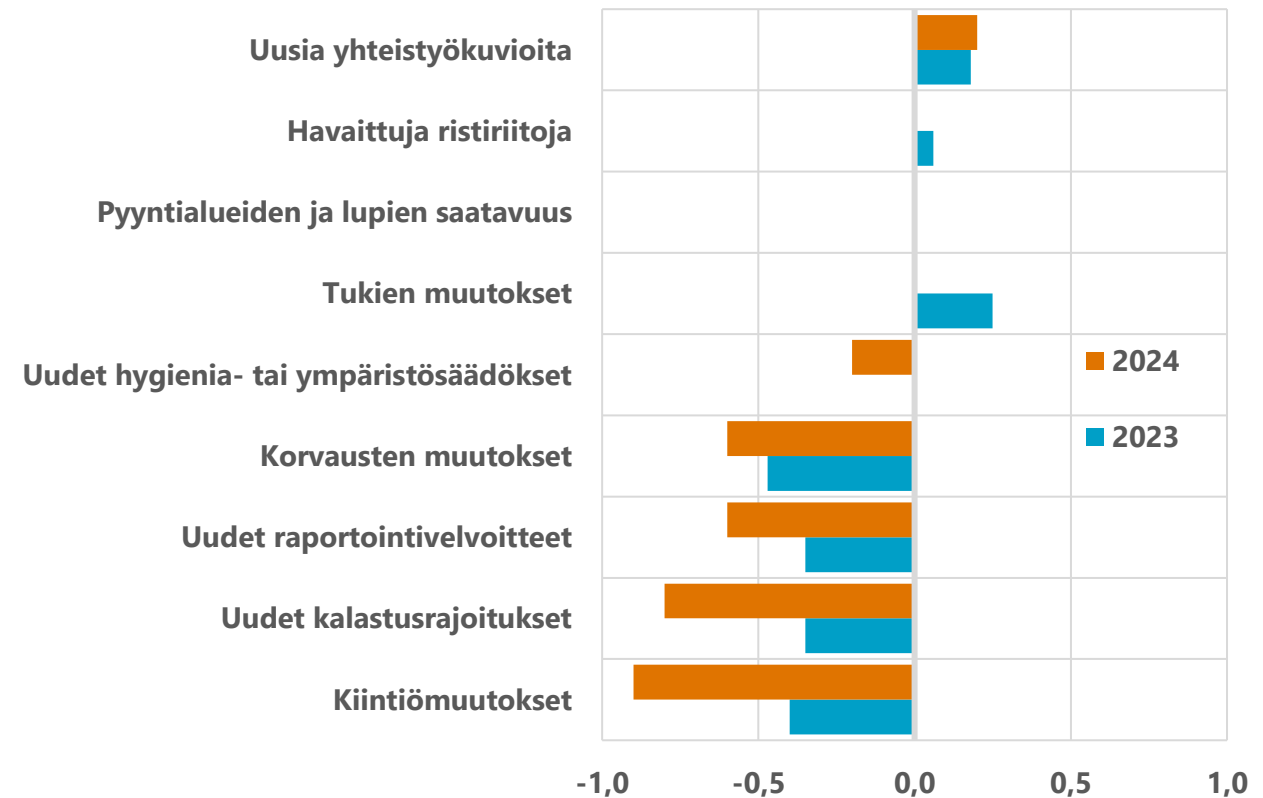
Suomenlahti: Ankeriaan kalastusrajoitukset. Lisääntynyt hygienianäytteenotto. Yhteistyötä pyydyskehityksessä.

Saaristomeri: Raportointivelvoitteet lisäävät työtä. Muutamia uusia kalastajia tullut paikkakunnalle.

Selkämeri: Saalisraportointi kasvanut. Lohikiintiö oli hyvin pieni. Saalis jäi ennakoitua pienemmäksi, sillä pyyntiä supistettiin pienen kiintiön takia.

Perämeri ja Merenkurkku: Lohikiintiöt pienenee koko ajan, mutta ei ole korvaavia kalalajeja. Siian kohdennettu kalastus 45 mm:n silmäkoolla tekee kalastuksen käytännössä mahdottomaksi.

Säädösten ja muiden muutosten vaikutukset rannikkokalastukseen

-2 = Heikentynyt huomattavasti
-1 = Heikentänyt vähän
0 = Ei muutosta
1 = Parantanut vähän

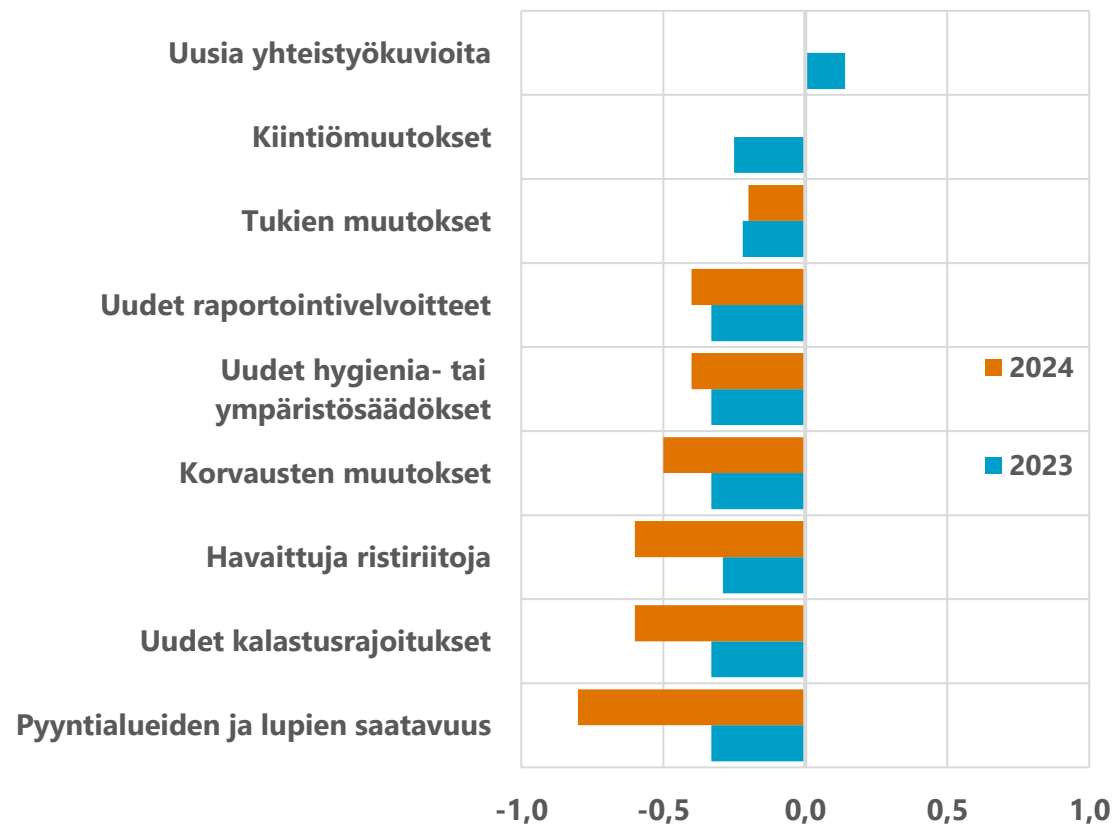
Pyyntilupien saatavuus hankaloittaa sisävesikalastusta

Järvi-Suomessa osakaskuntien kalastusluparajoitukset estävät kannattavan suomukalojen talviverkkokalastuksen. Lisäksi kalatalousalueet ovat jättäneet kaupalliselle kalastukselle tärkeitä alueita pois kalastukseen soveltuvien vesialueiden luettelosta. Uudet ympäristöterveydensuojelun valvonnan perusmaksut ovat lisännet kustannuksia.

Yhteisen kalastuspolitiikan sisävesille laajentumisen ja kalastuslainsäädännön muutosten seurauksena saalis- ja pyyntitietojen ilmoittamisvelvoitteet ovat hieman lisääntyneet.

EMKVR-ohjelma on mahdollistanut pyydysinvestointien tuet, mutta tukiehtojen muutokset ovat heikentäneet tukien hyödyntämismahdollisuuksia.

Säädösten ja muiden muutosten vaikutukset sisävesikalastukseen

-2 = Heikentynyt huomattavasti
-1 = Heikentänyt vähän
0 = Ei muutosta
1 = Parantanut vähän

Tulevaisuuden uhat

Merituulivoimalat huolestuttavat troolikalastusta

Troolikalastajat ovat huolissaan merituulivoimalasuunnitelmista. On mahdollista, että voimaloiden käyttöön ollaan varaamassa laajoja alueita, joissa troolikalastusta ei pysty enää harjoittamaan - kaapeleiden yli ei niin vain ajella.

Pienten troolikalastusyritysten vaikuttamismahdollisuudet ovat hyvin rajalliset. Suomen ammattikalastajaliitto toimii aktiivisesti ja tiedottaa suunnitelmista myös kalastajille.

Silakan korkeat vierasainepitoisuudet voivat lopettaa kokonaan sen elintarvikekäytön. Tilanne on tällä hetkellä sekava. PFAS-lainsäädäntö ja ohjeistus PFAS-pitoisuuksien seurantaan ovat vielä keskeneräiset.

Venäjän hyökkäyssota heijastuu myös Itämerelle ja Venäjän toimet voivat pysäyttää kalastuksen alueellisesti.

0 = Ei merkitystä
1 = Vähän merkitystä
2 = Jonkin verran merkitystä
3 = Suurta merkitystä

Rannikkokalastusta hiertää kasvava byrokratia

Suomenlahti: Leutojen talvien ja vaihtelevien säiden aiheuttama ravinteiden kulkeutuminen sulamisvesien mukana mereen on erittäin merkittävä uhkatekijä.

Saaristomeri: Valvonta on kohtuutonta. Kalastustoiminnan ja valvonnan välillä ei ole enää suhteellisuutta.

Markkinatilanteen heikentyminen on suoraan yhteydessä kalastuksen kannattavuuteen, tämän takia särkikalajien kysynnän heikkeneminen huolestuttaa. Kiintiöiden pieneneminen johtaa kannattavuuden laskuun. Ilmastonmuutos nostaa sisäsaaristossa liikaa veden lämpötilaa ja ajaa kalan ulommas viileämpään veteen.

Selkämeri: Kiintiöiden pienuus ja byrokratian paisuminen.

Perämeri ja Merenkurkku: Merituulivoiman rakentaminen voi muuttaa kalalajien vaellusreittejä ja häiritä kutuaikaa. Laivaonnettomuuksista johtuvat öljyvuodot. Kansainväliset konfliktit.

Uhkakuvat rannikkokalastuksessa

0 = Ei merkitystä
1 = Vähän merkitystä
2 = Jonkin verran merkitystä
3 = Suurta merkitystä

EU lisää sisävesikalastuksen hallinnollista taakkaa

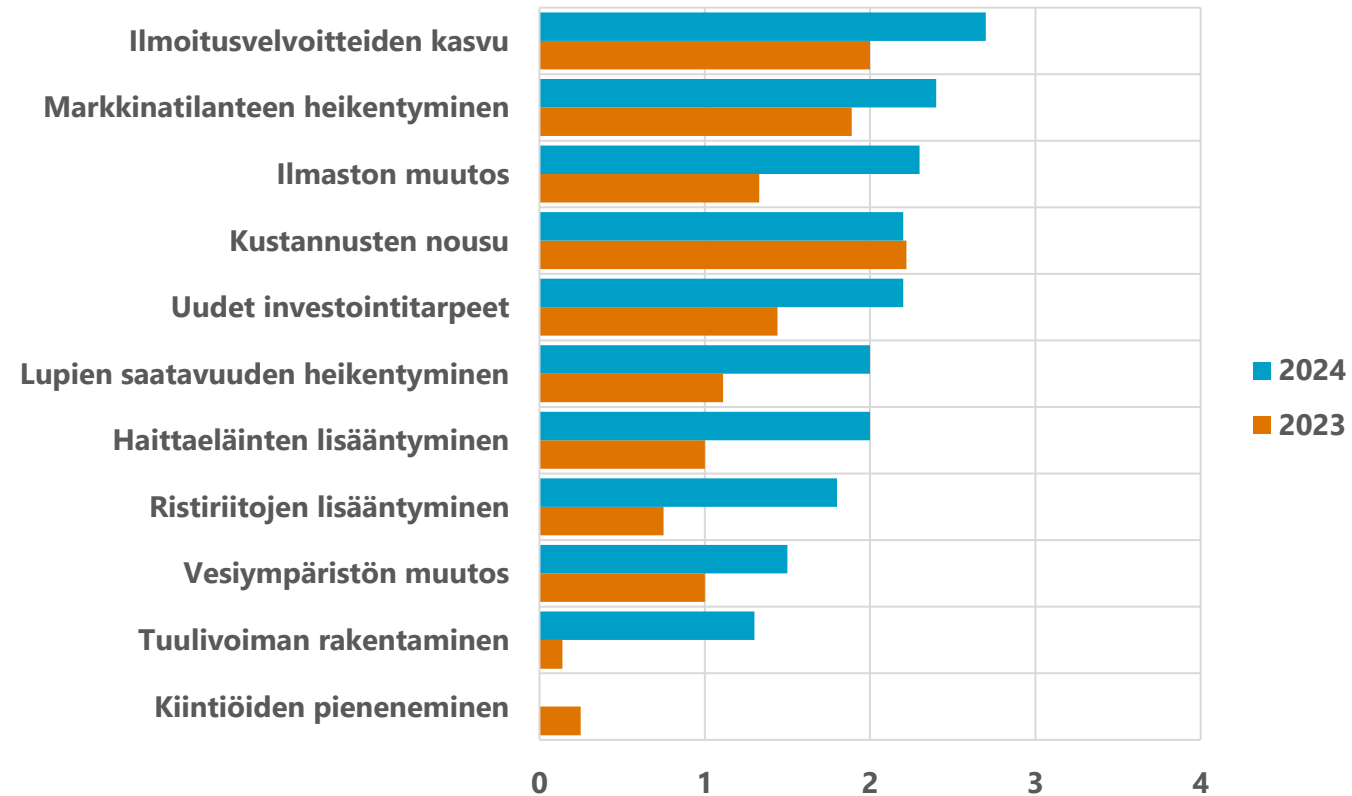
Ilmastonmuutos vaikeuttaa erityisesti talviajan kalastusta ja vaikeuttaa investointien kannattavuuden arviointia. Muuttuviin olosuhteisiin sopeutuminen vaatii lisäinvestointeja ja innovatiivista kehittämistoimintaa.

Markkinatilanne heikkenee edelleen Suomen huonon taloustilanteen vuoksi. Pyydetyn kalan kulutus laskee myös siksi, että nuoret eivät opi syömään luonnonkalaa.

Sisävesien norppakanta kasvavaa ja tulee lisäämään lähivuosina konflikteja. Ristiriitoja lisää myös se, että elinvoimaisiin kalakantoihin kohdistuvaa kaupallista kalastusta rajoitetaan lohikalakantojen suojelun takia.

EU:n säätelyä ja lainsäädäntöä laajennetaan sisävesille. Tämä lisää kalastajien hallinnollista taakkaa, heikentää jaksamista, lisää työaika ja heikentää yritysten kannattavuutta.

Uhkakuvat sisävesikalastuksessa

0 = Ei merkitystä
1 = Vähän merkitystä
2 = Jonkin verran merkitystä
3 = Suurta merkitystä

Tulevaisuuden mahdollisuudet

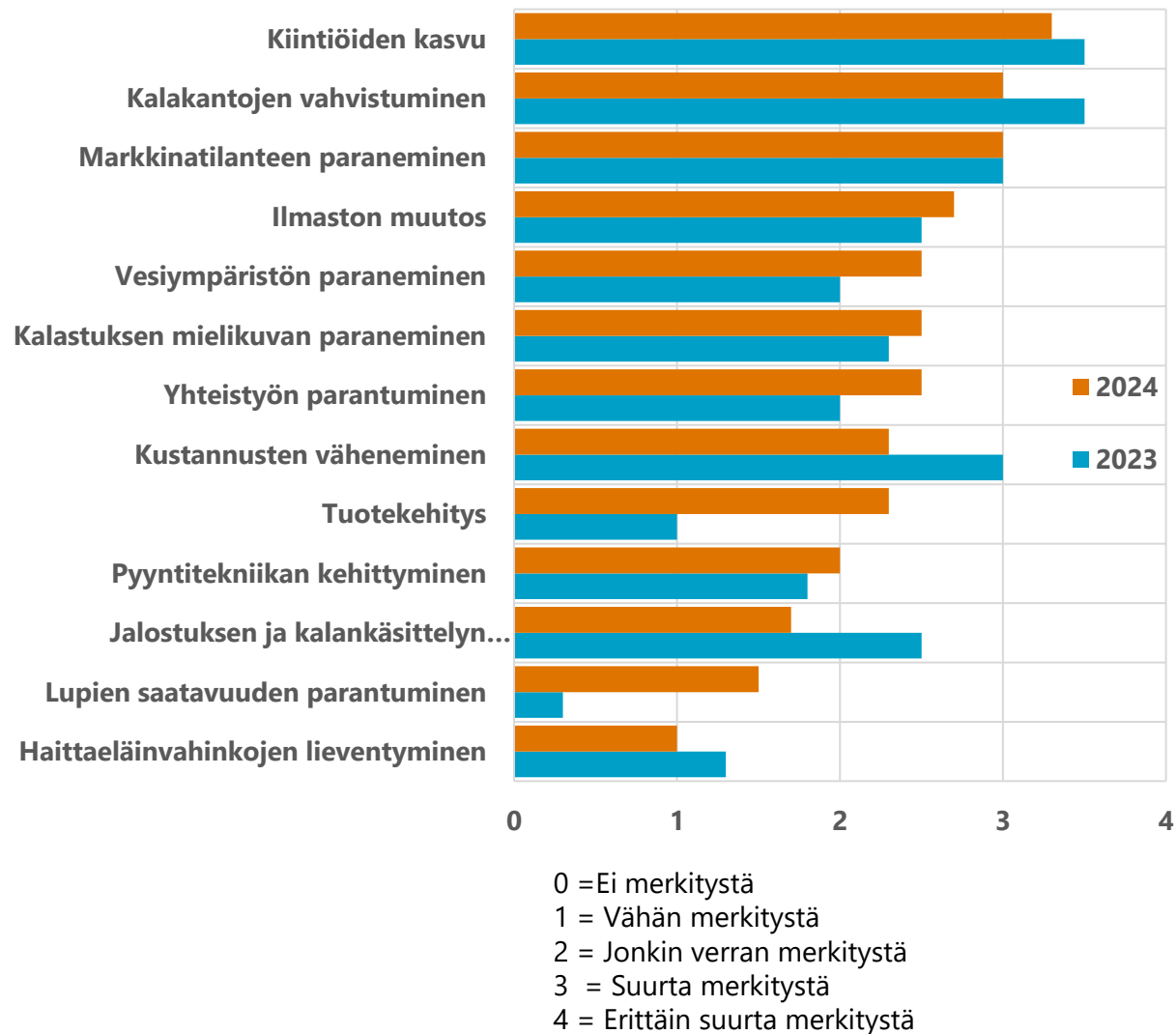

Troolikalastuksen mahdollisuudet liittyvät vakaampiin kalastuskiintiöihin ja tuotekehitykseen

Troolikalastajat näkivät moni mahdollisuuksia silakankalastuksessa, tuotekehityksessä ja markkinoissa. Ongelmana on, että Suomen pienimuotoinen toiminta ei mahdollista isoja investointeja.

Silakan tuotekehitystä on jatkettava edelleen. Silakkatuotteita on kehitettävä markkinavaatimusten mukaisesti. Silakka on monipuolinen raaka-aine, josta voi muokata ja kehittää aiempaa valmiimpia tuotteita.

Silakkakanta-arvioiden ajantasaisuus mahdollistaisi tasaisemmat ja ennakoitavammat kalastuskiintiöt.

Kalan suoramyynänti vahvistaa rannikkokalastusta

Suomenlahti: Korkealaatuisen lähikalan suoramyynänti on jo nykyisin hyvällä tasolla.

Saaristomeri: Särkikaloilla olisi mahdollisuus kasvaa isommaksi tuoteryhmäksi, sillä niiden volyyymi meressä on suuri vähäisen kalastuspaineen takia. Särkikaloille pitäisi kehittää uusia pyyntitapoja.

Tuotekehitys parantaa markkinamahdollisuuksia. Tuotteita kehitettävä kuluttajavaatimusten mukaisesti, entistä valmiimmiksi tuotteiksi.

Selkämeri: Kalan suoramyynänti tuonut mahdollisuuksia.

Mahdollisuudet rannikkokalastuksessa

0 = Ei merkitystä
1 = Vähän merkitystä
2 = Jonkin verran merkitystä
3 = Suurta merkitystä

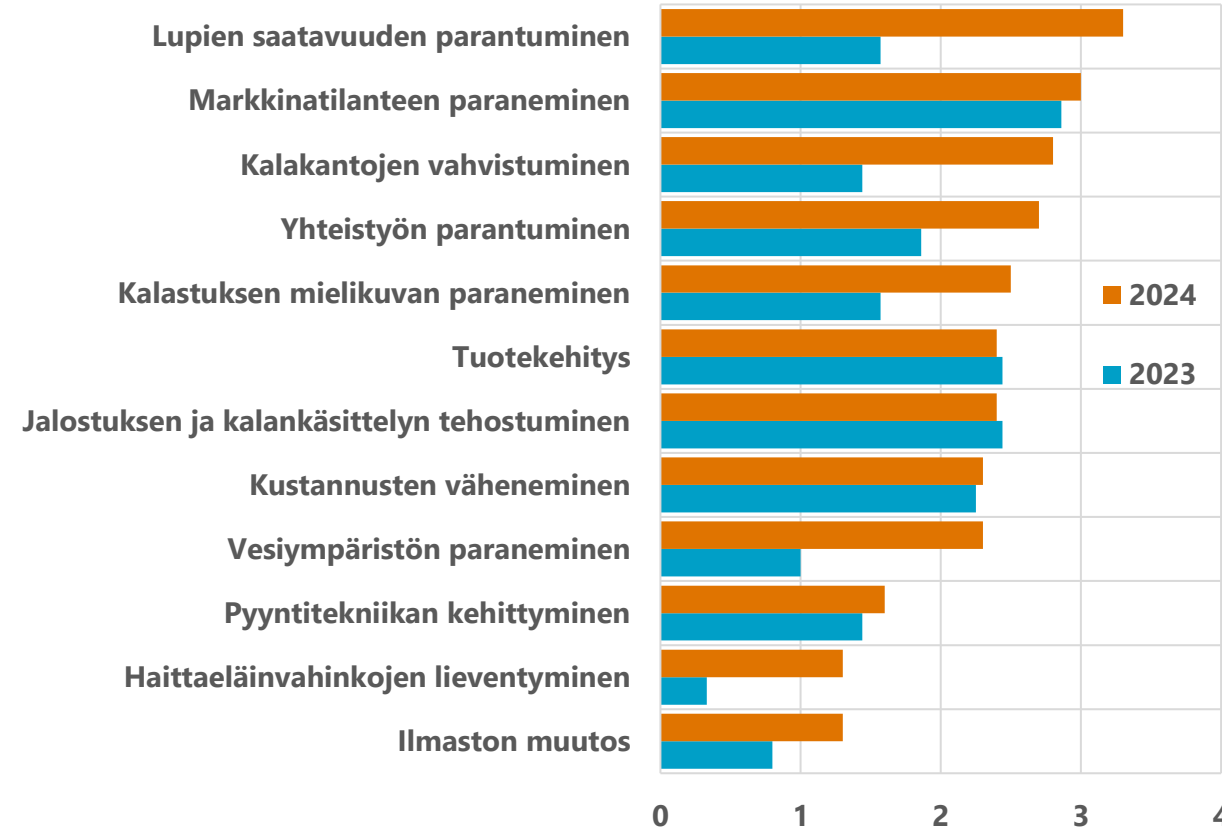
Markkinatilanteen paraneminen vahvistaisi sisävesikalastusta

Järvi-Suomi: Ilmastonmuutosta kompensoivalla pyyntitekniikan kehityksellä voidaan vahvistaa kannattavuutta.

Markkinatilanteen kohenemisella on iso ja nopea vaikutus kalastukselle. Kalastajien yhteistyöllä voidaan tehostaa logistiikkaa, vahvistaa kysyntää ja parantaa kannattavuutta. Mutta kalastajayhteistyö edellyttää riittävän lyhyitä etäisyyksiä. Mielikuvan parantaminen edistää uusien toimijoiden alalle tuleamista ja tarjonnan kasvua. Kalastuslupatilanteen koheneminen vaikuttaa tehokkaasti yritysten kannattavuuteen.

Pohjois-Suomi: Haussa ja särjessä on mahdollisuuksia. Kalastajayhteistyö on usein vaikeaa. Ilmastonmuutos liika nopeaa ja heikentää luontoa.

Mahdollisuudet sisävesikalastuksessa

0 = Ei merkitystä
1 = Vähän merkitystä
2 = Jonkin verran merkitystä
3 = Suurta merkitystä

Terveiset päättäjille ja yhteistyö- kumppaneille

Terveiset päättäjille ja yhteistyökumppaneille

- Haittaeläinten torjuntamenetelmien kehittämis- ja tutkimushankkeita jatkettava.
- Miksi kiintiöpäätökset annetaan viiveellä? Kalastaja näkee kalakannan tilan saman tien, mutta ristiriitainen kiintiöpäätös perustuu vanhoihin tietoihin. Miksi kiintiöitä määrättäessä ei hyödynnetä kalastajien kalastustehokkuustietoja, esimerkiksi saalis per kalastustunti?
- Byrokratia ei toimi. Tilanne epätoivoinen: pienet saaliit, kova valvonta ja rikemaksut. Lisäksi rangaistukset ovat kovia eikä syytteiden perusteettomuutta pysty todistamaan.
- SUP-maksun perusteet ovat oudot. Miksi Suomessa maksut muita maita korkeammat? Miksi kalastuksen maksut kalankasvatusta korkeammat?

Terveiset päättäjille ja yhteistyökumppaneille

- Tutkimus voisi ottaa paremmin huomioon myös sosiaalisen ja taloudellisen merkityksen. Päätöksenteon pitää perustua yrittäjän tarpeisiin ei luonnon.
- ICES suositus lopettaa Selkämeren lohenkalastus 2024 oli epäasiallista ilkeilyä. Onneksi MMM toteutti tieteellisen lohenkalastuksen, joiden tulosten perusteella on erittäin vaikeaa pitää ICES suosituksia perusteltuina. Pelkää politikointia tieteen nimissä.
- Miksi haittaeläimien tekemien vahinkojen ehkäisyyn ja poistamiseen ei tunnu olevan halukkuutta.
- Ennakoiva tutkimus silakkakantojen arvioinnissa on äärettömän tärkeää. Ala tekee mielellään yhteistyötä. Sivusaaliin raportointisäädösten toimeenpanossa on syytä muistaa, että pelagisen kalastuksen on mahdollista myydä saaliinsa myös ulkomaille. Älkää päästäkö tilannetta siihen, että suomalaiset kalat puretaan liian tiukkojen sääntelyiden takia ulkomaille.
- Olen kiitollinen, että kalastajat voivat kertoa mielipiteensä. Toivottavasti myös otetaan huomioon!
- Ilman suuria toimenpiteitä rannikkokalastus loppuu ennen 2030.

Lähteet

Copernicus, Marine environment monitoring service. Veden lämpötila, satelliitti-data.

http://marine.copernicus.eu/services-portfolio/access-to-products/?option=com_csw&task=results

Ilmatieteen laitos.

Tuulitilastot: <http://ilmatieteenlaitos.fi/tuulitilastot>

<https://www.ilmatieteenlaitos.fi/avoin-data>

Maksimituuliyhteenveto. Julkaisematon.

Ilman lämpötila: <http://ilmatieteenlaitos.fi/karttoja-vuodesta-1961>.

Jäät: FMI Ilmanet

Jäätalvet 1981-2010 ja 2023/2024. Julkaisematon.

Korhonen, J. 2005. Suomen vesistöjen jääolot. Suomen ympäristö 751.

Luken tilastotietokannat. Kalatalouden tilastot. <http://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>

SAKL. Kiintiöseuranta. <https://sakl.fi/kiintioseuranta/>

SYKE ja ELYt. Veden lämpötila, jäänpaksuus:

Avoimet ympäristötietojärjestelmät. Pintavesien tila/Vesivarat. Hertta-palvelu. [http://www.syke.fi/fi-](http://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Ymparistotietojarjestelmat)

[FI/Avoin_tieto/Ymparistotietojarjestelmat](http://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Ymparistotietojarjestelmat).

Tilastokeskus. Polttoaineiden kuluttajahinnat.

https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_ehi/statfin_ehi_pxt_12ge.px/

Lisätiedot

Kaija Saarni, kaija.saarni@luke.fi

